

Naše kultivovaná města

Strategie pro výdejní boxy ve městě

Obsah

Slovníček pojmů			3
Úvod			4
	K čemu slouží tato strategie?		6
	Proč vznikla tato strategie?		7
	Proč je potřeba mít ve městě pravidla?		8
	Inspirace v zahraničí		9
	Historický kontext samoobslužného nakupování		10
	Současný stav výdejních boxů v Česku		12
	Principy a logika výdejních boxů		14
	Výzvy a realita umístování výdejních boxů		15
Strategický přístup			18
	Výběr lokací		20
	Nastavení pravidel		23
		<i>Proč je potřeba nastavit pravidla?</i>	24

	Pravidla pro umístování v interiéru	<i>Interiéry veřejné</i>	25
		<i>Interiéry komerční</i>	26
	Pravidla pro umístování v exteriéru		27
		<i>Obecné zásady pro umístování v exteriéru</i>	28
		<i>Exteriéry: Integrace do objektu</i>	30
		<i>Exteriéry: Samostatně stojící boxy</i>	32
	Pozitivní motivace	<i>Kultivace okolí boxu</i>	36
		<i>Integrace do objektu</i>	39
	Spolupráce	<i>Integrace k odpadům nebo zastávkám MHD</i>	41
	Smlouvy s developery		42
Zdroje			43
Autoři			45

Slovníček pojmů

Výdejní box

Uzamykatelná schránka umístěná ve veřejném prostoru, která slouží k bezkontaktnímu vyzvedávání, odesílání a často i placení balíků. Uživatel si balík vyzvedne pomocí kódu nebo mobilní aplikace, bez potřeby kontaktu s kurýrem.

Samoobslužný nákup

Způsob nákupu, při kterém zákazník provede celý nákupní proces sám – od výběru zboží až po platbu a převzetí – bez přímé asistence prodávající či obsluhy.

Doručování

Proces přepravy zboží od prodejce nebo poskytovatele služby ke konečnému příjemci. Může se týkat jak doručení do domu, tak dodání na výdejní místo či do boxu.

Doručovatel

Firma, která přebírá zásilky (například dopisy, balíky nebo dokumenty) a doručuje je příjemcům na určenou adresu, do výdejního místa nebo výdejního boxu.

E-commerce

Zkrácená podoba slovního spojení „electronic commerce“, česky elektronické obchodování. Označuje nákup a prodej zboží nebo služeb přes internet.

Recommerce

Opětovný prodej zboží, které už bylo dříve zakoupeno. Často se jedná o použité, repasované nebo vrácené zboží. Cílem je prodloužení životnosti výrobků a udržitelnější způsob spotřeby.

Mapa

V kontextu strategie jde o grafické znázornění umístění výdejních boxů nebo jiných prvků ve veřejném prostoru. Pomáhá při plánování, analýze dostupnosti nebo při určování vhodných lokalit.

Tržní řád

Tržní řád je nařízení, kterým obec upravuje pravidla pro pořádání trhů nebo pouliční prodej.

Městský architekt

Odborník, který se zabývá koncepčním rozvojem města z hlediska urbanismu, architektury a veřejného prostoru. Může jít o odbor nebo útvar kanceláře architektury města.

Vizuální smog

Je to přemíra nevhodných, chaotických nebo rušivých vizuálních prvků ve veřejném prostoru.

Světelný smog

Světelné znečištění je nadměrné nebo nevhodné používání umělého osvětlení, které narušuje přirozenou tmou nočního prostředí. Tento jev má negativní dopad na přírodu, zdraví lidí i možnost pozorovat hvězdnou oblohu.

Veřejný prostor

Veřejný prostor je část města nebo obce, která je volně přístupná a slouží k využití širokou veřejností.

Soukromý prostor

Soukromý prostor je prostor určený pro osobní nebo omezené užívání, kde má vlastník právo rozhodovat, kdo do něj smí vstoupit a co se v něm smí dít.

Úvod

Úvod

*Jsme evropskou jedničkou v počtu výdejních boxů.
Pojďme být inspirací i kvalitou jejich umístění.*

V městském prostoru se setkávají různí aktéři a jejich zájmy. Pro vytvoření kvalitního veřejného prostoru je nezbytná spolupráce radnice, městských organizací, podnikatelů i všech občanů. Tento projekt vznikl jako soubor doporučení odborníků pro postupy radnice a spolupráci se soukromým sektorem i veřejností.

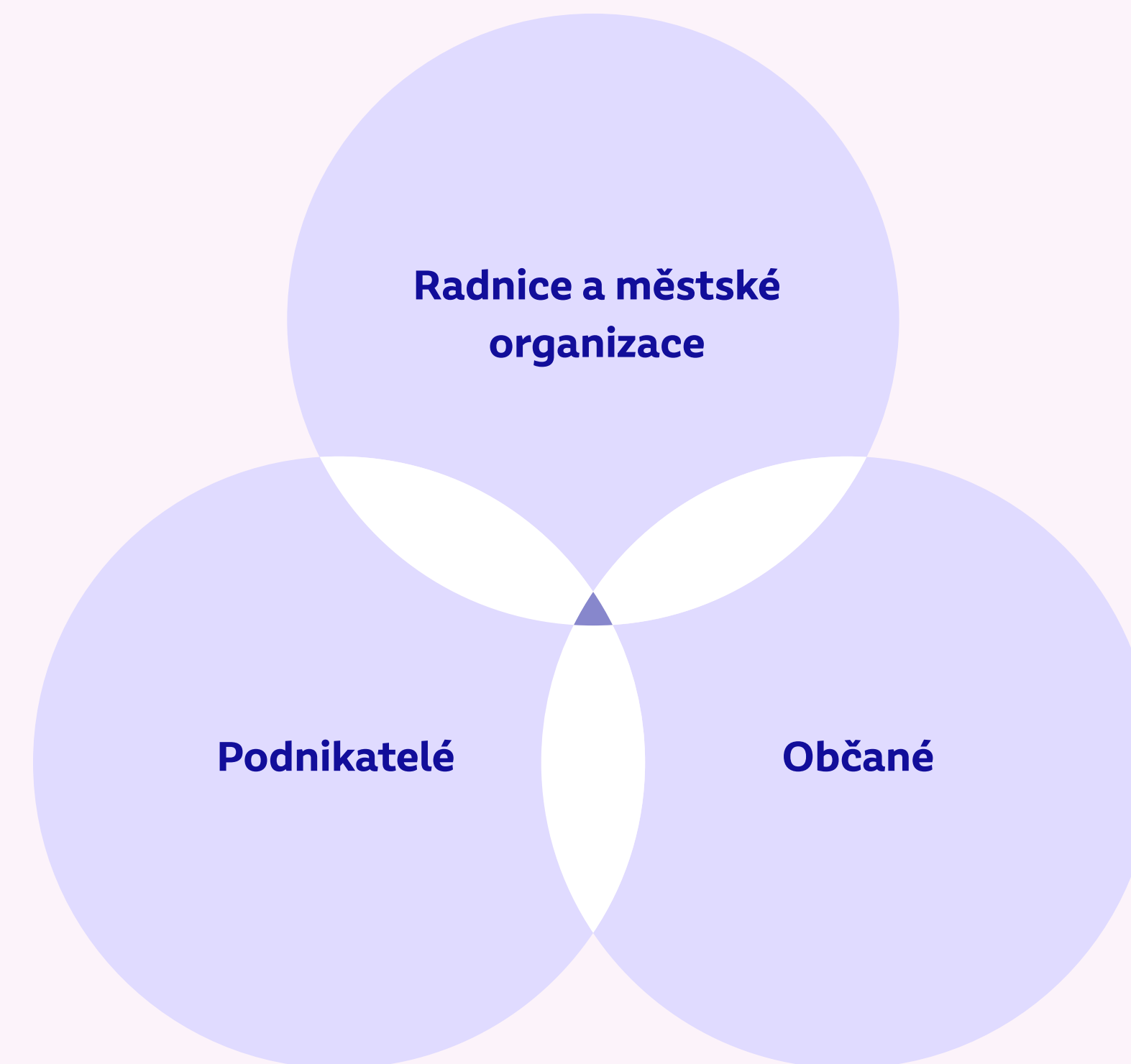
Důvodem vzniku je situace v městském prostředí, kde nevhodně instalované boxy způsobují problémy s dopravou a zásobováním, vytvářejí bariéry v pohybu, které jsou zároveň bezpečnostně problematické, poškozují kulturní dědictví a zahlcují veřejný prostor vizuálním smogem.

Problematiku vlivu e-commerce a podnikání na městský prostor je nutné řešit s ohledem na historii, souvislosti i budoucí vývoj. Nejde o jednorázová opatření, ale o kontinuální nastavování pravidel a spolupráci všech zainteresovaných stran.

Tým pod vedením Veroniky Rút z neziskové organizace Naše kultivovaná města připravil rešerši řešení ze zahraničí, inicioval schůzky s podnikateli a také vznik multidisciplinární pracovní skupiny odborníků, kteří se shodli na doporučeném postupu.

Základem doporučeného postupu je **strategický přístup** města, které fenomén výdejních boxů aktivně řeší, stanovuje jasná **pravidla** a dohlíží na jejich dodržování. Zároveň existuje možnost doplnit strategii o **motivační pobídky** ze strany města.

Řešení je v rukou zástupců města, jedná se tedy o doporučující dokument. Na jeho vzniku se podíleli zástupci osmnácti krajských i menších měst napříč Českem.

K čemu slouží tato strategie?

Strategie je doporučující dokument, který popisuje komplexní přístup měst a obcí k instalaci výdejních boxů. Slouží jako podklad pro vyhodnocování pobídek, usměrňování instalace na městských a soukromých pozemcích a zohledňování požadavků ve výběrových řízeních.

V městských památkových rezervacích a zónách je nutné respektovat stanoviska místní památkové péče.

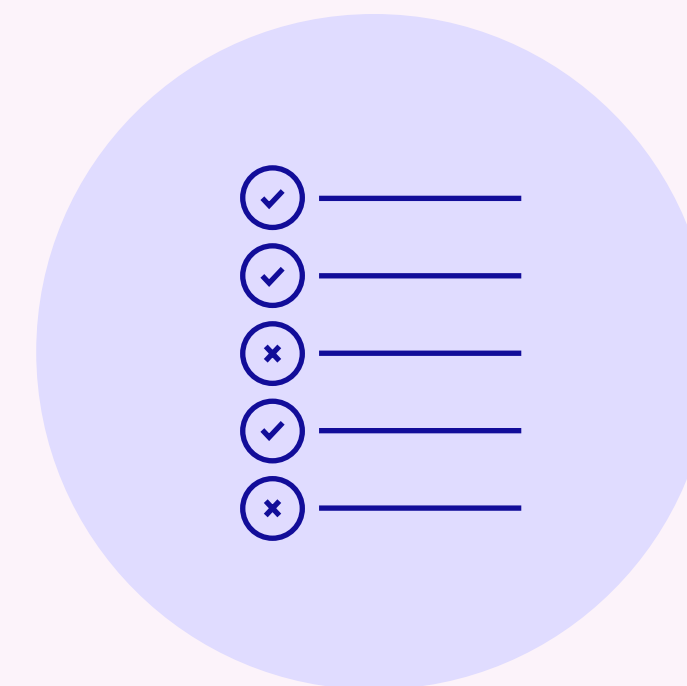
Strategie představuje komplexní doporučení nad rámec legislativy, která se zaměřuje na zakázky bez pozitivní motivace.

Bude sloužit městskému architektovi, úředníkům a dalším zaměstnancům k posuzování žádostí o podporu.

Bude se používat při plánování umístění výdejních boxů na městských pozemcích.

Ze zde definovaných pravidel vychází i doporučení pro tržní řády obcí.

Proč vznikla tato strategie?

Výdejní boxy se stávají stále oblíbenější součástí moderního nakupování. Zároveň však představují nový prvek ve veřejném prostoru města, kde není možné umístit objemné objekty nahodile a bez rozmyslu. Výdejní boxy přispívají ke **zvýšení dopravní hustoty, blokování výhledů či narušení bezpečnosti chodců, vytvářejí prostorové bariéry, zahlcují vnímání člověka a podílejí se na světelném znečištění**. Veřejný prostor slouží k setkávání a různorodému využití. Pokud je určité části ulice nebo náměstí přiřazena konkrétní funkce, musí

tomu předcházet společenská dohoda a stanovení jasných pravidel, která budou všichni respektovat. Některé země a města zavedly pravidla pro umísťování výdejních boxů již před několika lety. S ohledem na jejich rostoucí počet se stává definování těchto pravidel nezbytným. Právě proto vznikla tato strategie, která popisuje přístup měst k tomuto tématu. Je součástí širšího projektu, na němž se podíleli zástupci z různých měst. Dokument je volně dostupný ke stažení.

Ve spolupráci s týmem architektů a právníků vznikl také podrobnější interní manuál pro zaměstnance měst, který strategii dále rozvádí a konkretizuje. Interní část obsahuje také metodiku práce s tržními řády.

Pokud jste politik, úředník nebo zaměstnanec radnice a máte zájem o rozšířené podklady, ozvěte se nám na adresu:

veronika@kultivovanamesta.cz

Ukázka nevhodně umístěných boxů bez sjednocené koncepce

Proč je potřeba mít ve městě pravidla?

Od počátků civilizace má každé město svá pravidla týkající se výstavby, parkování nebo provozu. Některá jsou na první pohled viditelná, jiná méně. Podle dostupných studií je pro člověka nejatraktivnější harmonie mezi řádem a chaosem. Pokud jeden z těchto prvků převládne, člověku se v těle zvyšuje hladina kortizolu, což vede ke stresu. Některé prvky, jako výdejní boxy, ovlivňují parkování, množství dopravy v ulici, blokují výhled a představují nebezpečí pro chodce. **Proto je důležité věnovat se prostoru města od celku po detaily a držet se strategického přístupu.**

To, že jsou pravidla nastavena, neznamená, že je všichni budou automaticky dodržovat. Respekt k nim je však klíčový pro hladké soužití ve městě. V oblastech s větším prostorem, například na venkově, lze k pravidlům, jako je dopravní obslužnost, přistupovat volněji. **Naopak v hustě osídlených oblastech, například v centru města, je nutné je striktně dodržovat.** Podobným příkladem jako výdejní boxy jsou **koloběžky**, které se zaváděly bez

jakýchkoli restrikcí a postupně muselo kvůli bariérám v prostoru dojít k usměrnění pomocí definovaných GPS zón, kde je lze skladovat. Na příkladu **telefonních budek**, které byly velmi časté a dnes prakticky vymizely, je zase znát, že daný prvek může mít omezené trvání několika desítek let a v rámci vývoje je nahrazen nebo odstraněn. Proto je potřeba nakládat s těmito prvky v rámci daných pravidel a neobětovat jim cenná veřejná prostranství.

Ve městech už dávno fungují pravidla, o kterých se dnes příliš nediskutuje, protože jsou samozřejmá:

- Každý dům musí mít vytápění a toalety.
- Všichni musí platit za odpad a umisťovat jej na určená místa.
- Auta nesmí jezdit po chodníku.
- K parkování slouží vyhrazené prostory.

Výdejní boxy nejsou jediné prvky, na které se uplatňují pravidla. Například jde také o:

- Poštovní schránky
- Automaty
- Nabíječky na kola
- Stání pro koloběžky
- Nabíječky pro elektro auta

Inspirace v zahraničí

Je nutné počítat s tím, že i výdejní boxy podléhají pravidlům stejně jako ostatní městské prvky, například lavičky, záhony, parkovací místa nebo automaty. Různá města k této problematice přistupují odlišně. Každé město tak hledá vlastní rovnováhu mezi rozvojem e-commerce a ochranou veřejného prostoru.

Stockholm

Má velmi přísné restrikce. Zvolili strategický přístup zaměřený na instalaci boxů na městské pozemky. Po roce a půl testování zakázali výdejní boxy vzdálené méně než 300 m od městem instalovaných boxů.

Oslo

Již v roce 2020 vytipovali strategické body k umístění boxů a uplatňují několik regulačních nástrojů, stejně jako ostatní norská města. Firmy zde zpravidla sdílejí lokace, ale ne boxy.

Barcelona

Zavádí specifické zdanění, pokud jakákoli součást e-commerce využívá veřejný prostor. Tím jsou výdejní boxy regulovány, ale nikoli zakázány.

Německá města

Volí pomalejší rozvoj, strategický přístup a regulace specifických zón, kde chtějí chránit hodnotu místa.

Londýn

Výdejní boxy se zde nerozvinuly, a to zejména kvůli předplacenému doručování Amazon Prime přímo před dveře, kde kurýr balíček nechá. Služba funguje na vzájemné důvěře bez jakékoli ochrany. Zásilky mohou být doručovány také roboticky.

Amsterdam

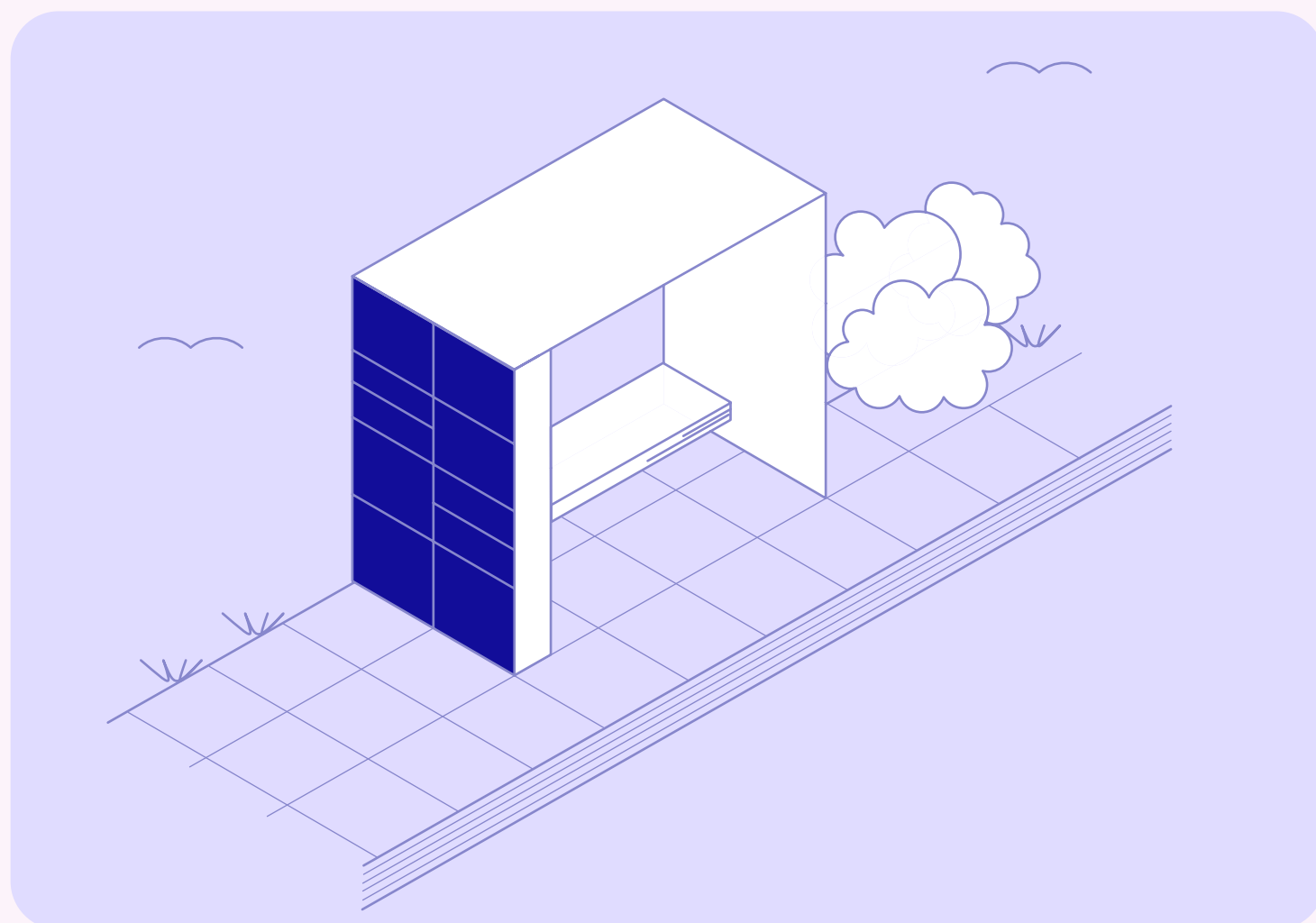
Integruje výdejní boxy strategicky – umísťuje je zejména k cyklostezkám a stanicím městské hromadné dopravy.

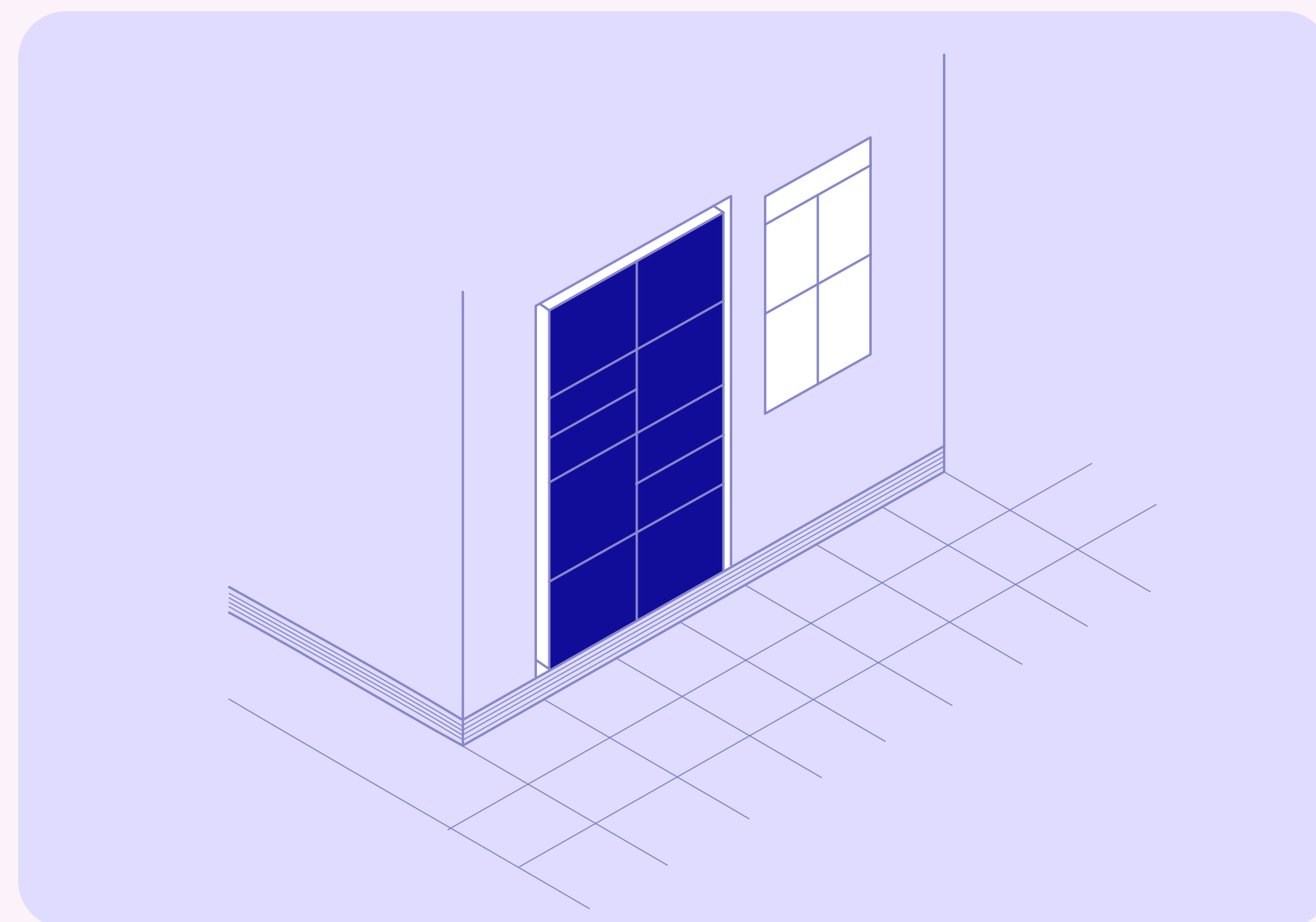
Historický kontext samoobslužného nakupování

Pro pochopení kontextu uvádíme několik klíčových milníků v historii doručování a automatů. Výdejní boxy vnímáme jako kombinaci obou zmíněných prvků. Každá z těchto oblastí měla v historii svůj vlastní vývoj, odlišnou kulturu a design. Podobně jako u poštovních schránek, které se v průběhu času ustálily na třech základních principech, očekáváme také u výdejních boxů obdobný vývoj.

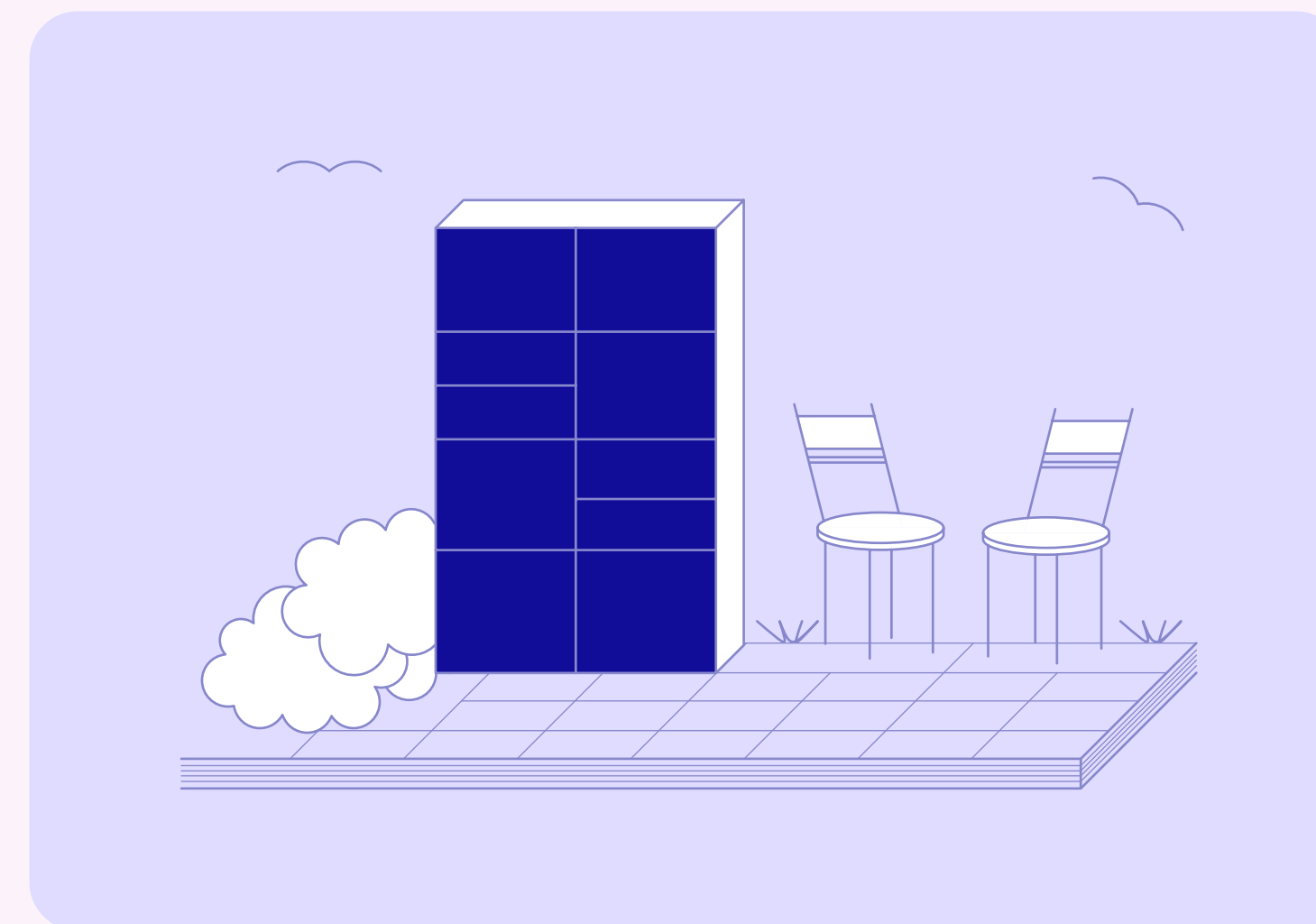
1. Přidání k objektu

2. Implementace do zdi

3. Samostatně stojící objekt

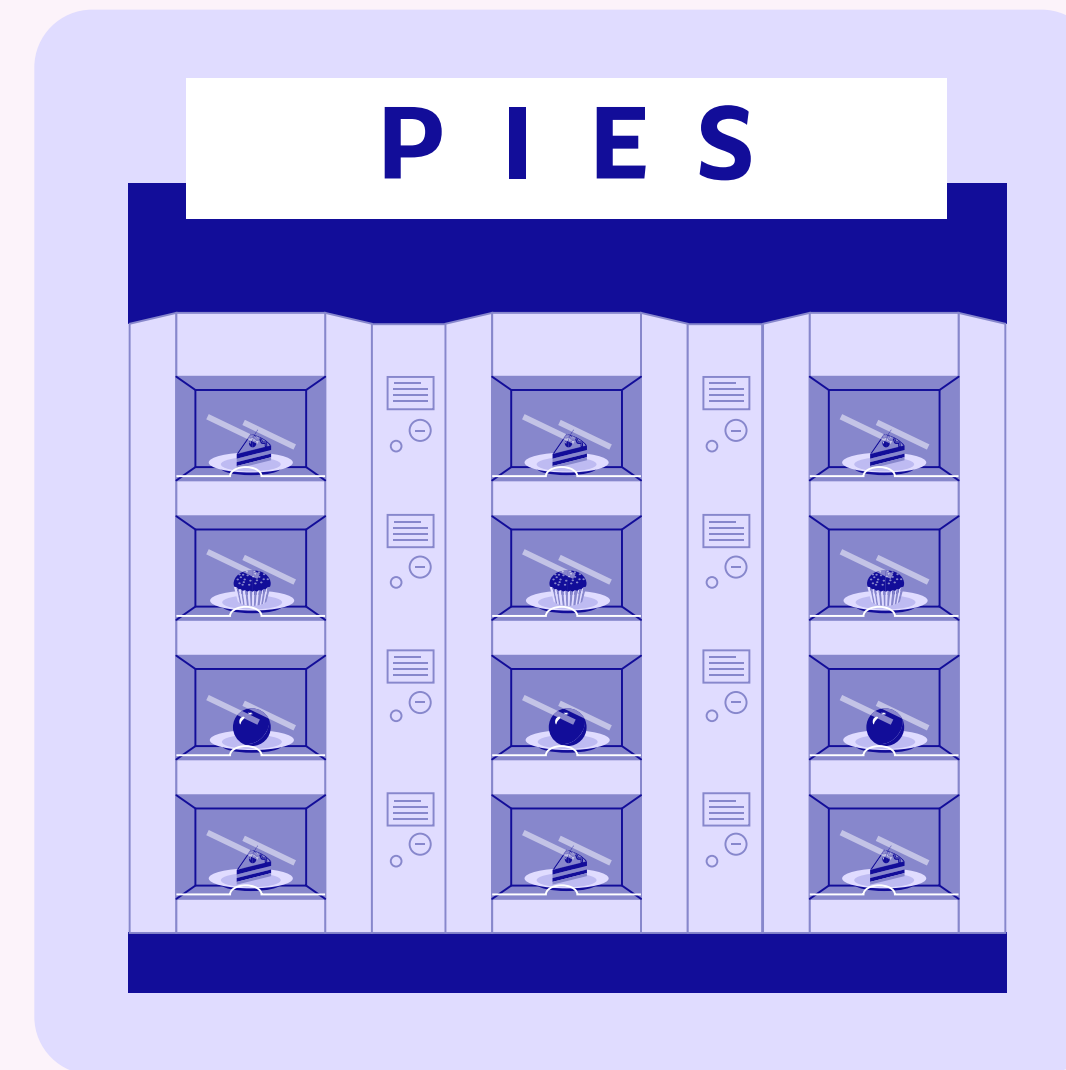
Automaty na víno a svěcenou vodu

První mechanické automaty pravděpodobně pocházejí z Egypta z prvního století n. l. Sloužily k výdeji vína a svěcené vody. Samoobslužné nakupování je vhodné vnímat jako nedílnou součást civilizace – má dlouhou tradici i budoucnost.

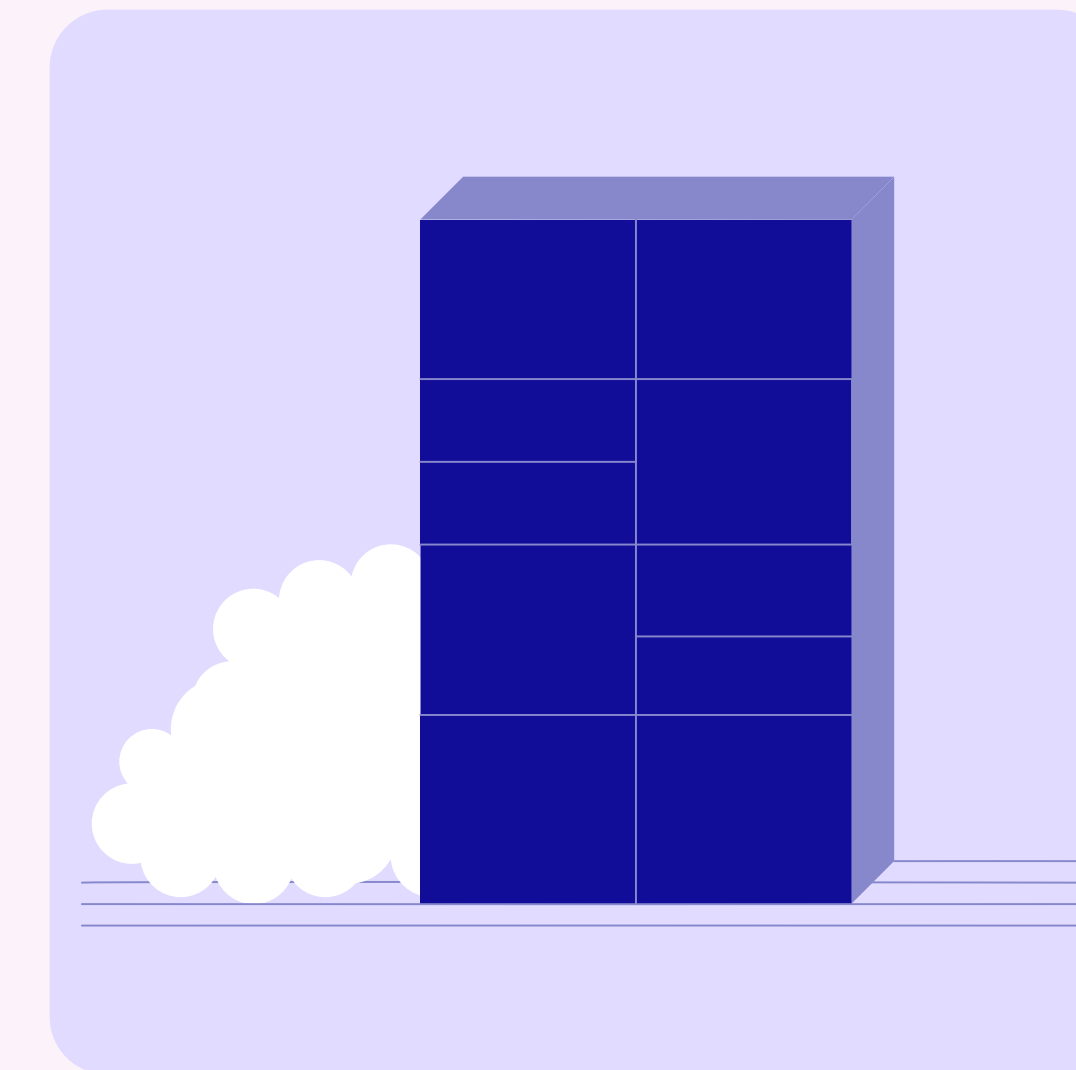
Poštovní schránky a ilegální tisk

V roce 1653 se v Paříži objevily první poštovní schránky, které se brzy rozšířily do celé země i světa. V 17. století začaly v Anglii vznikat automaty na tabák, umístěné v tavernách. Různé formy doručování i prodeje se v průběhu času proměňují, stejně jako způsoby, jak se tyto služby otiskují do veřejného prostoru.

Prodejny plné automatů

Automaty se staly fenoménem v první polovině 20. století. Vznikaly specializované prodejny plné automatů s důrazem na design. Japonsko má dlouhodobě silnou tradici v samoobslužném nakupování – automaty zde umožňují nepřetržitý nákup čehokoli a jsou instalovány ve skupinách, a často také v blocích na ulicích.

První moderní výdejní boxy

První výdejní boxy se pravděpodobně objevily v Německu v roce 2001. O deset let později se rozšířily i do dalších zemí, včetně České republiky. V období pandemie prudce vzrostla poptávka po online nakupování – a s ní i potřeba co nejpraktičtějších forem doručování zásilek. Výdejní boxy tak dnes doplňují doručení na adresu nebo výdejní místa.

Současný stav výdejních boxů v Česku

Výdejní boxy i doručování obecně se těší vysoké oblibě a jejich využití bude pravděpodobně nadále narůstat. S tím souvisí i rostoucí poptávka po umístění boxů na nejlukrativnějších místech, která jsou často maximálně vytížena. Je proto důležité zohlednit strategické plánování jejich instalace, aby byla zajištěna dostupnost a efektivita pro všechny uživatele.

Zdroj: Clever Maps

2022

2024

Začátek roku 2024

7 266 boxů

Konec roku 2024

11 100 boxů

+53 %

Výdejní boxy na počet obyvatel

Česká republika patří mezi top tři země s největším počtem výdejních boxů na obyvatele. Největší koncentrace boxů je ve městech, kde poptávka stále roste, zatímco na vesnicích se některé boxy ruší kvůli nižší ekonomické rentabilitě. Trend ukazuje, že počet výdejních boxů ve velkých městech nadále poroste.

Jičín

**1 box
na 548 obyvatel**

(nejvíce v ČR)

Praha

**1 box
na 857 obyvatel**

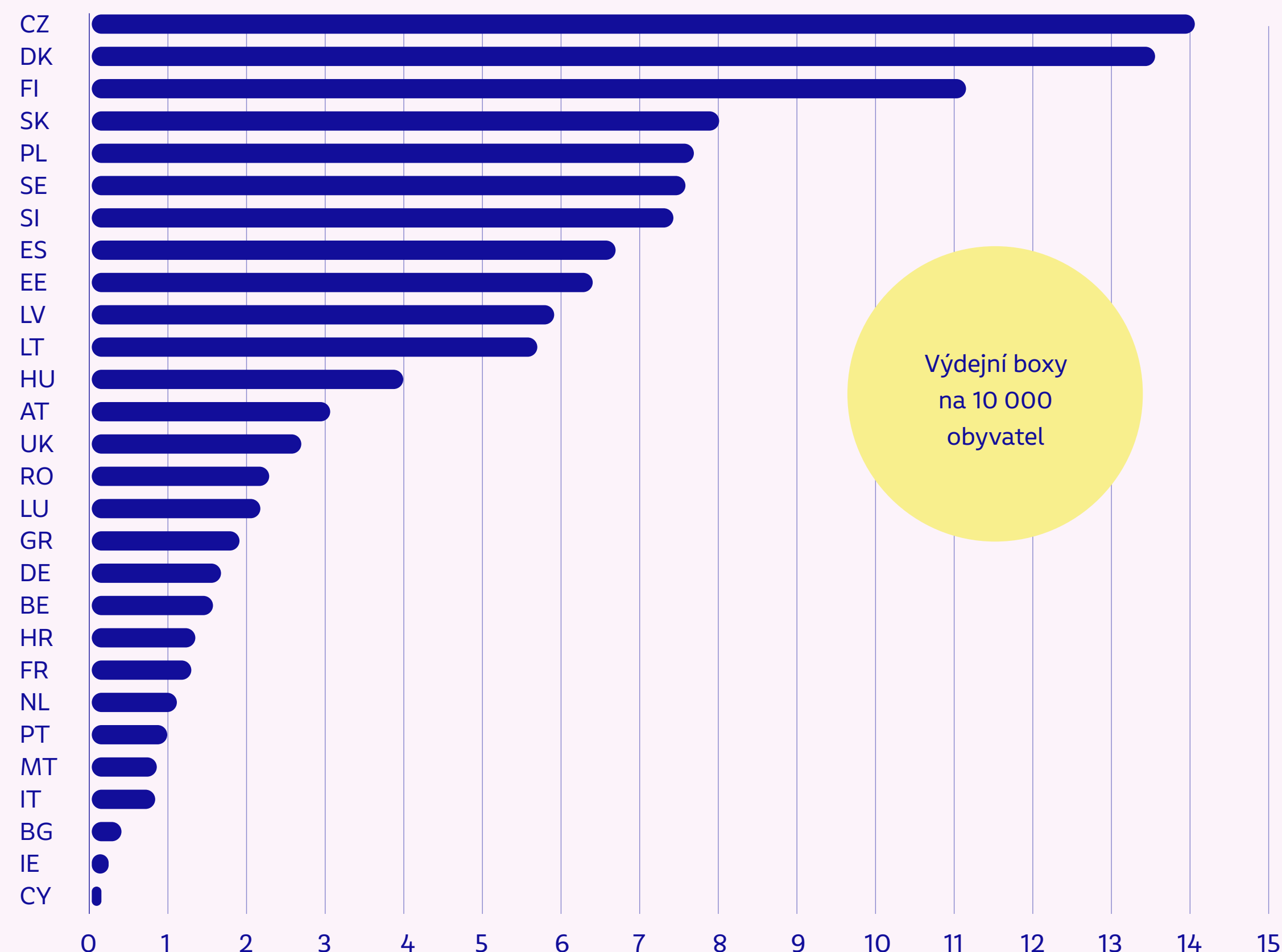

Brno

**1 box
na 908 obyvatel**

Počet výdejních boxů na 10 000 obyvatel v EU a ve Spojeném království v roce 2022

Zdroj: Yulia Vakulenko – Last Mile Experts, OOH Delivery in Europe a Clever Maps

Principy a logika výdejních boxů

Je důležité si uvědomit, že výdejní boxy jsou jen jednou z možností doručování. Internetové obchody fungovaly, fungují a budou fungovat bez ohledu na to, jakou formu doručení zákazník zvolí. Vedle sítě výdejních míst v provozovnách a doručování na adresu se v posledních letech stále více využívají výdejní boxy.

Principy a pravidla pro doručování a instalaci výdejních boxů vycházejí ze schůzek s různými subjekty – výrobci, dodavateli a e-shopy. Neplatí univerzálně pro všechny, ale vycházejí z logiky trhu a provozu.

Klíčoví hráči

Doručovatelé

Byznys model doručovatelů je založený na poplatcích za doručování zásilek a výnosu z marží. Pro ně je výdělečnost výdejních boxů zásadní.

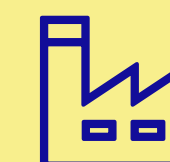
Příklady: Zásilkovna, PPL, DPD, GLS, Balíkovna aj.

E-shopy

Primárním zdrojem příjmů e-shopů je prodej zboží, nikoliv doručování. Některé mají vlastní výdejní boxy, do kterých doručují výhradně své zásilky, zatímco jiné umožňují využití i pro další doručovatele.

Příklady: Alza, Allegro, Rohlík, Dr. Max, Genesis aj.

Výrobci výdejních boxů

Zabývají se výrobou a prodejem výdejních boxů městům i soukromým subjektům. Sami zásilky nedoručují, ale mohou poskytovat technologická řešení pro doručovatele.

Příklady: OX Point, Blocks Smart Lockers, Boxie aj.

Výzvy a realita umístování výdejních boxů

Většina boxů byla umístěna bez ohledu na kontext místa

Boxy se zpravidla umísťují na soukromé pozemky bez vědomí radnice, bez jakéhokoli ohledu na dopravní situaci v celé oblasti, kontext terénu, historickou hodnotu místa apod. To se ukázalo jako velmi problémové, proto je potřeba, aby město pro všechny definovalo jasná pravidla.

Sdílení je problematické

Sdílení výdejních boxů mezi více firmami dává smysl z hlediska efektivity, ale v praxi naráží na obchodní strategie jednotlivých subjektů:

- V běžném provozu fungují spolupráce a integrace doručovacích systémů. V období vysoké poptávky (např. před Vánoci) firmy

přestávají sdílet kapacity, protože chtějí stoprocentně garantovat včasné doručení.

- Mnoho firem proto logicky preferuje vlastní výdejní boxy, což vede k jejich nadměrnému množství v některých lokalitách. To je však neudržitelné – bez pravidel by mohl jakýkoliv doručovatel nebo e-shop požadovat neomezený počet vlastních boxů ve městě. Proto je nutné jasně stanovit limit, kolik boxů lze v dané oblasti umístit.

Konkurenční boj

- Někteří pronajímatelé pozemků (např. supermarketů) ve smlouvách vyžadují, aby boxy nesloužily k doručování potravin či konkurenčního zboží.
- Pokud je majitelem výdejního boxu e-shop, je možné, že bude blokovat doručování

konkurenčních e-shopů (elektronika, lékárny apod.). Města by tento potenciální problém měla při spolupráci s firmami ošetřit smlouvami, aby se zabránilo monopolům a zároveň byla zaručena sdílenost výdejních boxů.

Vysoké náklady

- E-shopy mají větší marže, a proto si mohou dovolit doručovat i do menších obcí (např. kolem tisíce obyvatel), zatímco doručovatelé bez spolupráce s radnicemi často nemohou ufinancovat provoz v těchto oblastech.

Časté přemísťování

- Výdejní boxy vyžadují vyšší startovní investici a později mají nemalé výdaje za provoz. Proto jejich provozovatelé neponechávají nefunkční lokality dlouho bez změn.
- Pokud v jedné lokalitě funguje jeden box, není automaticky platné, že by tam uspěl druhý od jiné firmy.
- Boxy se proto často přemísťují – v řádu měsíců až let. Teprve po určité době dojde k ustálení.

Největší poptávka je po hustě zastavěných centrech, kde je málo místa

- Výdejní boxy se umísťují tam, kde se jejich provoz vyplatí – do hustě zastavěných oblastí s vysokou koncentrací obyvatel. To však často znamená prostorová omezení, protože v úzkých ulicích plných domů, parkovacích míst a dalších prvků není dostatek vhodného prostoru.
- Naopak výdejní boxy v odlehlejších lokalitách bývají neprofitabilní, a proto se často přesouvají.

Zahlcení prostoru bez respektu k uspořádání ulice a bez jakékoli koncepce

Ukázka nepečlivého a bezohledného umístění do konkrétního místa – na veřejně přístupné schody mezi dvěma ulicemi. Instalace vytváří bariéru a ztěžuje přístup kurýrovi i zákazníkovi.

Výdejní boxy umístěné na předzahrádce často extrémně deformují vzhled lokality.

Shluky boxů vytváří dominantní prvek v prostoru. Je nutné je umisťovat pečlivěji.

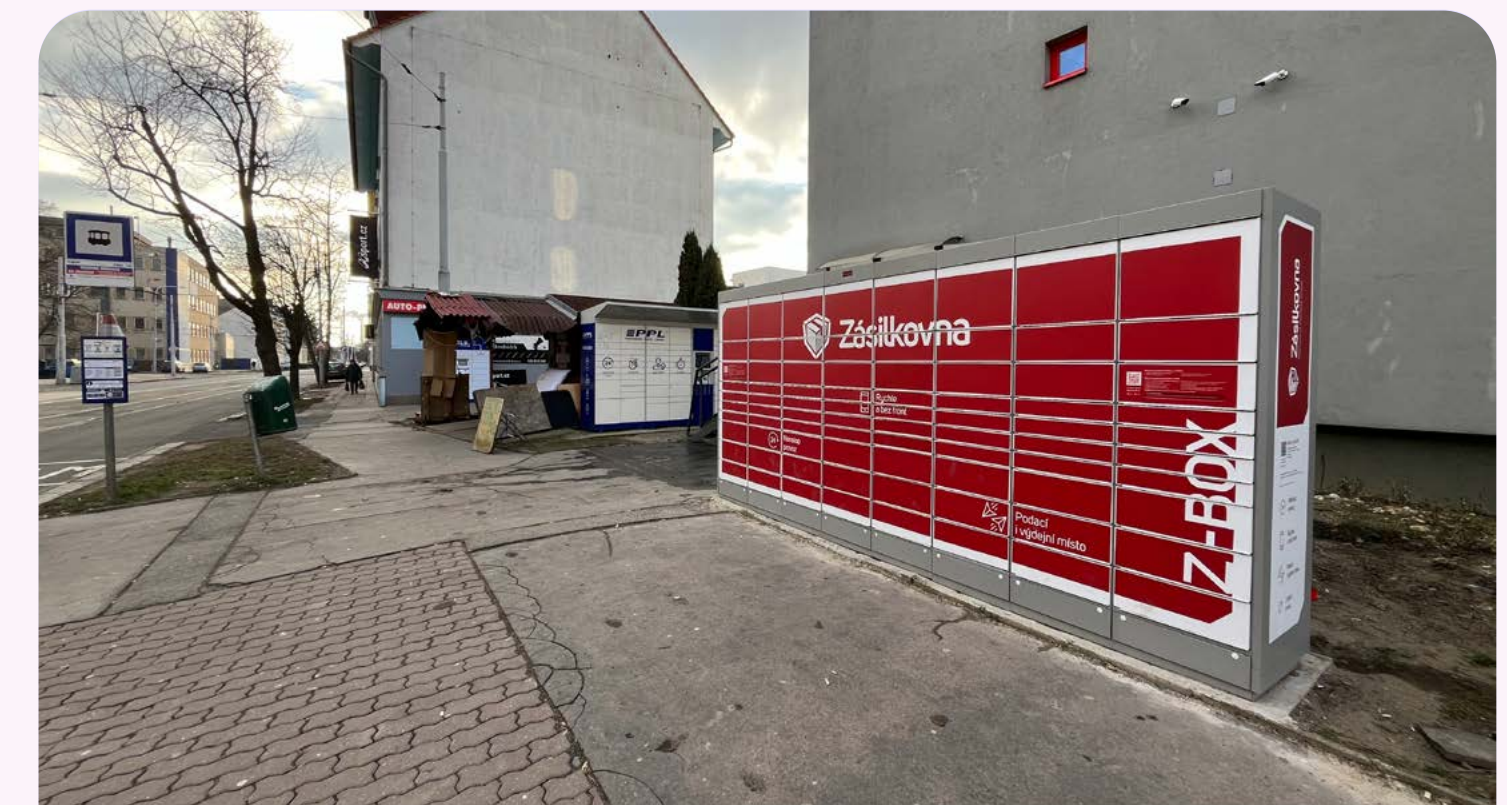
Nesourodé stříšky, patky a polepy vytváří vizuální smog, který přitahuje nepořádek a vandalismus.

Koncentrace hmoty je často extrémní. Je nutné umisťovat boxy strategicky s ohledem na atraktivní parter.

Boxy se instalují nahodile bez ohledu na prostor a jeho specifika, zde je vazba na pohledovou dominantu katedrály.

Boxy se často umisťují hned vedle výdejen, ve velkém množství a bez jakéhokoli koncepčního přemýšlení nad prostorem.

**Strategický
přístup**

Strategický přístup

Výběr lokací

Město by nemělo pouze reagovat na vývoj, ale má se aktivně podílet na řízení procesu umístování výdejních boxů. To znamená:

- Spolupráci s doručovateli, e-shopy a výrobci výdejních boxů
- Strategické plánování umístování boxů s ohledem na veřejný prostor, a to jak na soukromých, tak na veřejných pozemcích
- Průběžné vyhodnocování dopadů

+

Nastavení pravidel

Jasná pravidla pomohou předejít problémům s přetížením některých lokalit, chaotickým rozmístěním boxů a zahlcení vizuálním smogem. Mezi klíčové body patří:

- Prevence přetížení dopravy ve městě
- Řešení bez bariér
- Limity na velikost a počet boxů
- Definování nevhodných lokalit
- Požadavky na vzhled

+

Pozitivní motivace a spolupráce

Pobídky jako dotační programy nebo granty tvoří motivační mechanismy, jde například o:

- Program pro kultivaci okolí boxů
- Program pro integraci do objektu
- Zvýhodnění pro sdílené boxy (snížené poplatky za umístění)
- Slevy či pobídky pro ekologicky šetrná řešení (např. cyklodoručování) aj.

Výběr lokací

Inspirace pochází z Utrechtu. Podobný princip město použilo při zakládání sítě dobíjecích stanic elektromobilů. Zástupci města společně se zástupci všech distributorů elektřiny (sdružených v organizaci podobné cechu) společně definovali, kde všude je možné dobíjecí stanice umístit, a nyní se v závislosti na poptávce tato místa osazují. V ČR nic takového není, ale doporučujeme firmám, aby podobnou spoluprací zvážily pro snazší vyjednávání v každém městě.

Výběr lokací

Město by mělo aktivně určovat pravidla a nečekat, až se boxy neřízeně rozšíří. Je vhodné jasně definovat lokality, přidělovat místa transparentně a předcházet vzniku monopolů.

1) Projít terén a vytipovat místa

- Vytipovat spolu s městským architektem místa pro instalaci výdejních boxů – buď hnízda (skupiny boxů na jednom místě), nebo solitérní prvky.
- Analyzovat lokalitu z hlediska:
 - Dostupnosti (přístup autem i pěšky, dopravní situace)
 - Dopadu umístění boxů na veřejný prostor (blokace výhledů, estetické začlenění)
 - Maximální velikosti boxů pro každé místo
 - Možnosti umístění v interiérech, průjezdech či částečně soukromých objektech
 - Památkových zón (MPR), kde by bylo nutné stanovisko památkářů

2) Spolupracovat s klíčovými hráči (doručovatelé, e-shopy a výrobci)

- Následně oslovit klíčové hráče ke spolupráci a případně upravit mapu a preferovaná místa

3) Definovat místa pomocí tržního řádu

- Město může zakázat nové instalace a zabránit neřízenému růstu boxů. Po vytipování lokací v terénu je vhodné do tržního řádu zanést seznam konkrétních adres.

4) Postupně plnit místa dle poptávky trhu

- Doručovatelé se přihlašují o vybraná místa na základě poptávky trhu. Jiná místa nejsou povolena (výjimky je nutné schválit úpravou tržního řádu).
- Je vhodné, aby doručovatelé boxy sdíleli.

Výběr lokací

Jak vybírat místa v mapě

- Při vybírání míst doporučujeme zohlednit přítomnost boxů v interiérech.
- Je dobré pracovat se zanedbanými místy, prolukami a parkovišti, které je potřeba kultivovat.
- Jako umístění je také možné upřednostňovat zastávky MHD nebo odpadová stání. Podrobnější informace najdete v interní příručce. Pokud jste politik, úředník nebo zaměstnanec radnice a máte zájem o rozšířené podklady, ozvěte se nám na adresu: veronika@kultivovanamesta.cz

Je možné projekt umístování výdejních boxů vysoutěžit.

Město ve veřejné soutěži vybere dodavatele, který komplexně zajistí strategické umístění boxů.

- Pokud jde o doručovatele nebo e-shop, je nutné smluvně zabránit vzniku monopolu, který by blokoval konkurenci.
- Jednou z podmínek by mělo být sdílení boxů mezi více doručovateli a e-shopy, aby nad strategickými místy nezískal výhradní kontrolu pouze jeden hráč.
- Pro zajištění urbanistické kvality a vizuálního začlenění boxů do městského prostoru je v soutěži povinná účast autorizovaného architekta.

Nastavení pravidel

Doručování samo o sobě nemá žádné hranice – a tak by to mělo být. Může zahrnovat:

- Doručení na adresu
- Výdej v provozovně
- Výdejní boxy

Nastavení pravidel znamená uplatňování transparentních a pro všechny platných principů, které umožňují inteligentní řízení, plánování, předvídatelnost a jednotný přístup k umístování výdejních boxů a k řízení jejich dopadů na konkrétní místa.

Tato pravidla se vztahují na všechny strany – jak na provozovatele, tak na pronajímatele pozemků, ať už veřejných nebo soukromých. Cílem je zajistit, aby výdejní boxy nepřetěžovaly veřejný prostor a zároveň zůstaly funkční součástí městského prostředí.

Pokud má veřejná správa efektivně plánovat síť výdejních míst, musí posoudit všechny dostupné možnosti a vybrat nejlepší řešení pro dané lokality. Proto tato kapitola zahrnuje jak komerční, tak veřejné interiéry. Zároveň slouží jako podklad pro to, aby bylo možné férově vyhodnocovat žadatele o pobídky na základě předem daných pravidel.

Jaký je krok města?

Město vydává **tržní řád**, ve kterém je možné specifikovat požadavky na umístění výdejních boxů kdekoli ve městě. **Platí to pro veřejné i soukromé pozemky.** Pro konkrétní textaci a formulování požadavků je vhodné přizvat ke konzultaci specializovaného právníka.

Podrobnou metodiku, jak může municipalita pracovat s tržním řádem v souladu s aktuálně platnou judikaturou, zpracovali advokáti z Urban Legal pro zástupce měst zapojené do této iniciativy.

Pokud pracujete pro municipalitu a máte zájem o zaslání metodiky, kontaktujte nás na adrese: veronika@kultivovanamesta.cz.

Proč je potřeba nastavit pravidla?

! Doprava

- Výdejní boxy generují dodatečný provoz – nejen zásobovacích vozidel, ale i zákazníků, kteří si zboží vyzvedávají. Jsou zde častější přestupky i rušení nočního klidu, což zatěžuje rezidenty.
- Nadměrná koncentrace boxů na nevhodných místech může vést ke zvýšení dopravní hustoty, blokování výhledů či narušení bezpečnosti chodců. Je třeba se vyvarovat umístění boxů na místech s již přetíženou dopravou.

! Bariéry

- Výdejní boxy vytvářejí prostorové bariéry. Sdílený veřejný prostor nelze přenechat pouze jednomu typu využití na úkor ostatních funkcí města. Je nevhodné blokovat prostor celý rok jen kvůli sezónnímu vytižení.
- Boxy také blokují hodnotné výhledy a vytvářejí zbytkové plochy, kde se hromadí skládky.
- Je nutné vyhnout se situacím, kdy by v jedné lokalitě vedle sebe stálo několik provozoven s výdejem zboží a zároveň přebytečné množství výdejních boxů.

! Světelný a vizuální smog

- Výdejní boxy fungují v prostoru města propagačně stejně jako billboardy a zahlcují vnímání člověka. Proto je potřeba brát v potaz i jejich vzhled.
- Je nevhodné, aby výdejní boxy svítily celou noc a narušovaly tím ekosystém a zdraví člověka.

Pravidla pro umístování v interiéru

Interiéry | veřejné

Jde o nádražní haly, nákupní centra, supermarkety, chodby veřejných budov, metro nebo také široké chodby veřejně přístupných budov.

Doporučení k vizuální podobě:

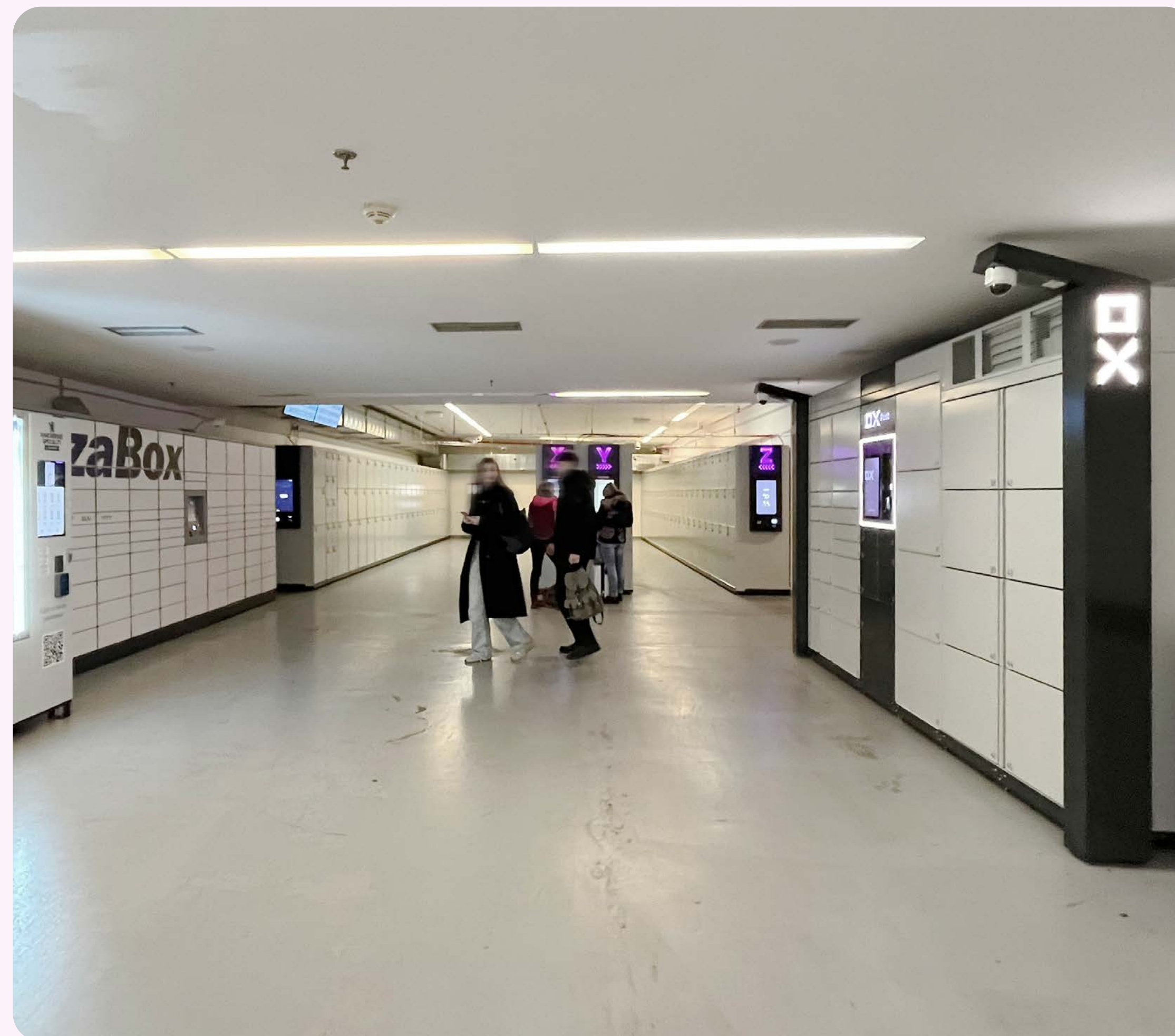
Nepoužívat reklamní polepy, umístit pouze logotyp provozovatele (max. 100 × 35 cm). Správa železnic již zakázala reklamní polepy boxů na nádražích a řešení se nepodepsalo negativně na orientaci nakupujících. Boxy slouží k vyzvednutí zásilek, ne k impulzivním nákupům.

Doporučení pro města

Zahrnout výdejní boxy ve veřejných interiérech do mapy v rámci strategického přístupu. Je vhodné nabídnout prostory v majetku města a navazovat spolupráci s partnery.

Proč veřejné interiéry?

→ Uzly MHD a jiné veřejné interiéry jsou stavěny na velkou zátěž pěších cestujících a jsou pro zákazníky pohodlné. Výhodné je umístit boxy u již existující infrastruktury, která zvládne vyšší dopravní zátěž.

Interiéry | komerční

Jde o umístění výdejních boxů uvnitř obchodních jednotek, kaváren a výdejních míst. Optimální jsou výdejní boxy v interiéru s přístupem 24/7 na bankovní kartu. Na ukázce je nonstop přístupná část kavárny ve Vídni.

Jaký je krok města?

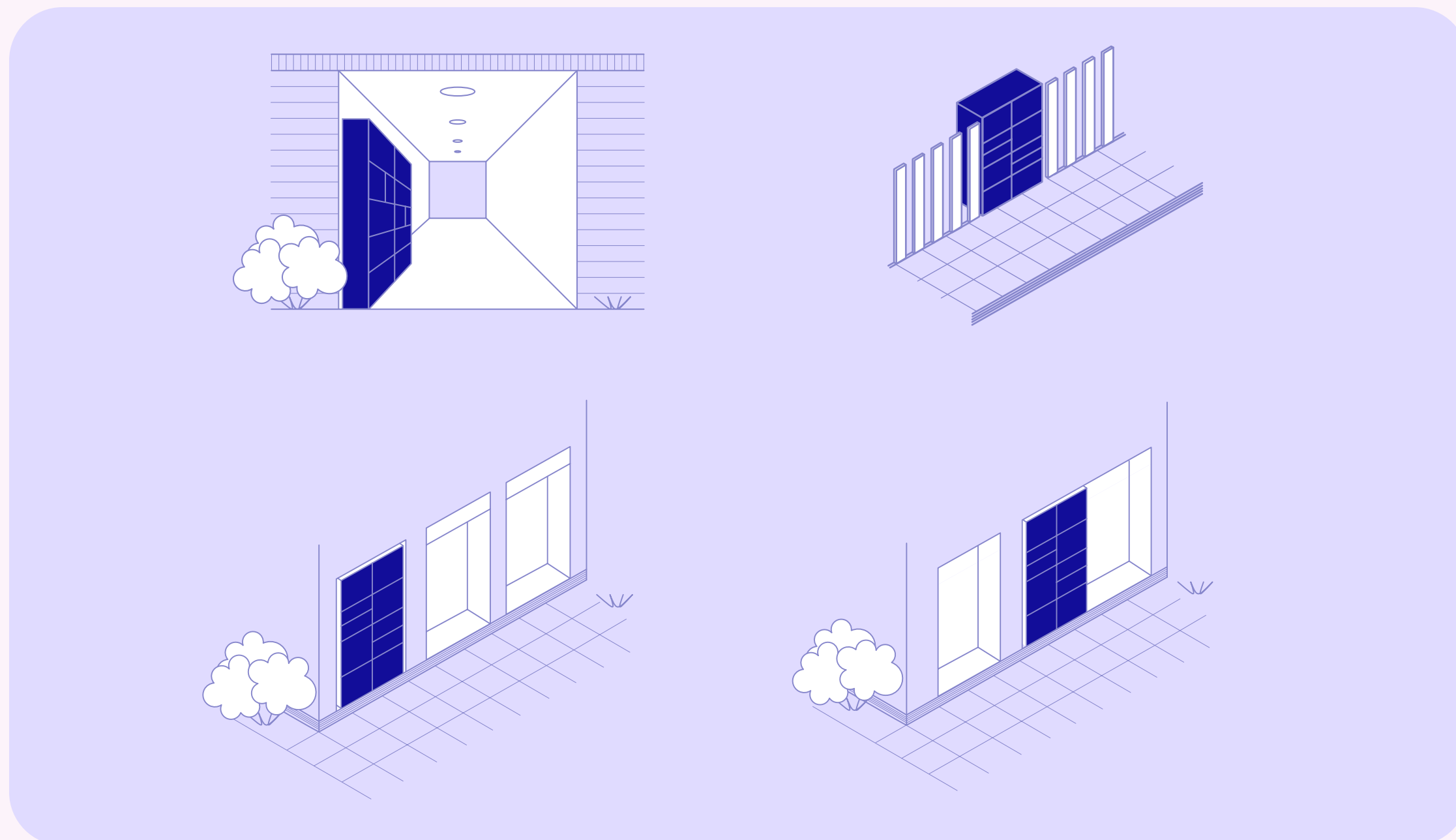
Zahrnout výdejní boxy v komerčních interiérech do mapy (např. GIS nebo jiný systém, který město používá). V malých obcích může jít o velmi primitivní zaznačení v mapě pomocí bodu s popisky.

Proč komerční interiéry?

- V husté městské zástavbě je neefektivní přidávat další bariéry do veřejného prostoru, pokud jsou k dispozici komerční prostory.
- V památkově chráněných oblastech je vhodnější integrovat boxy do stávajících provozoven, jako jsou obchody a kavárny.

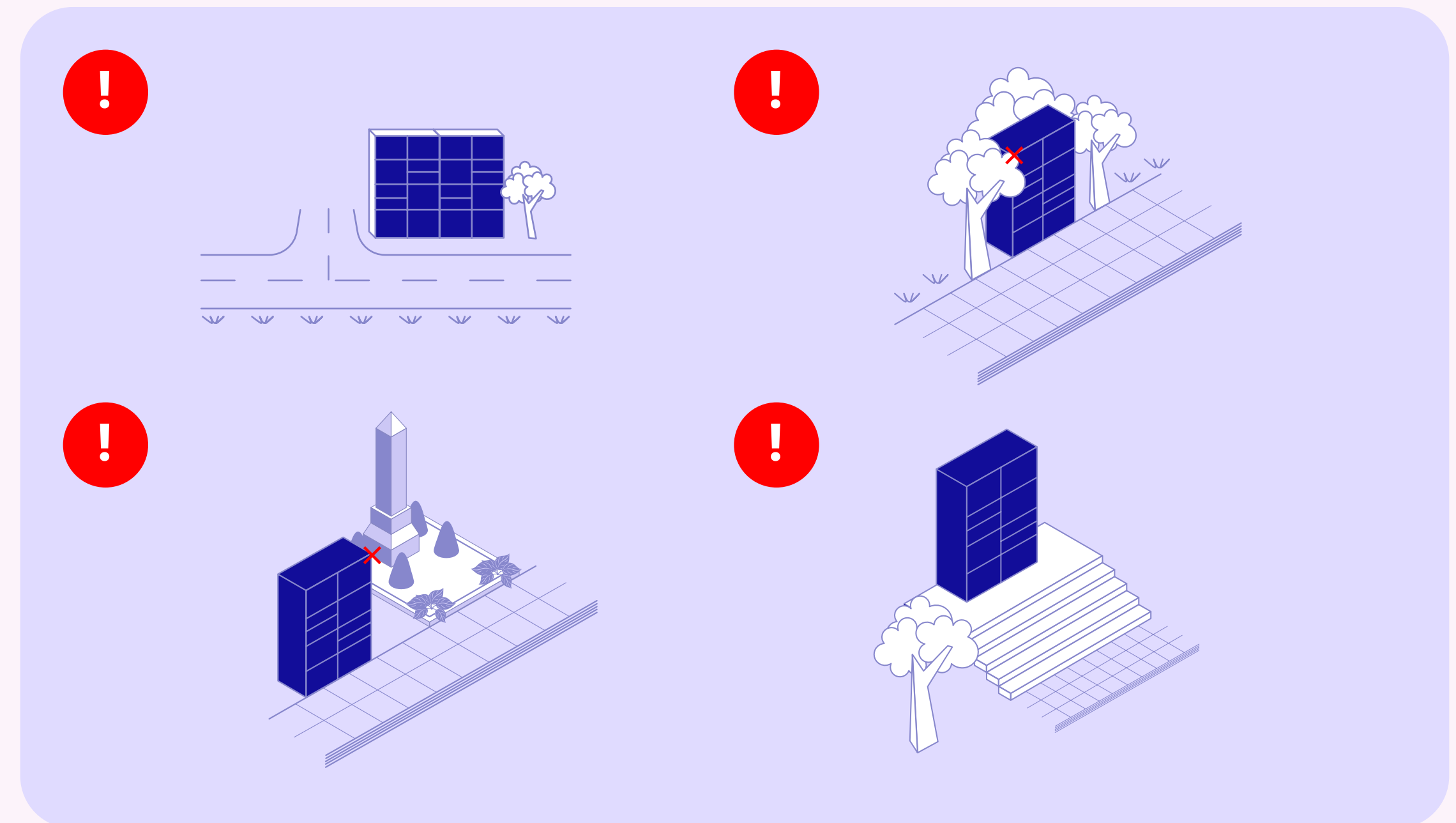

Pravidla pro umístování v exteriéru

Preferovaná je integrace výdejních boxů do již existujících objektů

Výdejní boxy jsou nejvíce žádané v oblastech s vysokou hustotou zástavby a velkým množstvím obyvatel. To přirozeně komplikuje jejich umístění ve volném prostoru, ale je zde celá řada možností, jak výdejní boxy umístit do průchodů a podchodů, jako součást plotů nebo výloh. Optimální je také použití v interiérech, zejména v těch nepřetržitě přístupných.

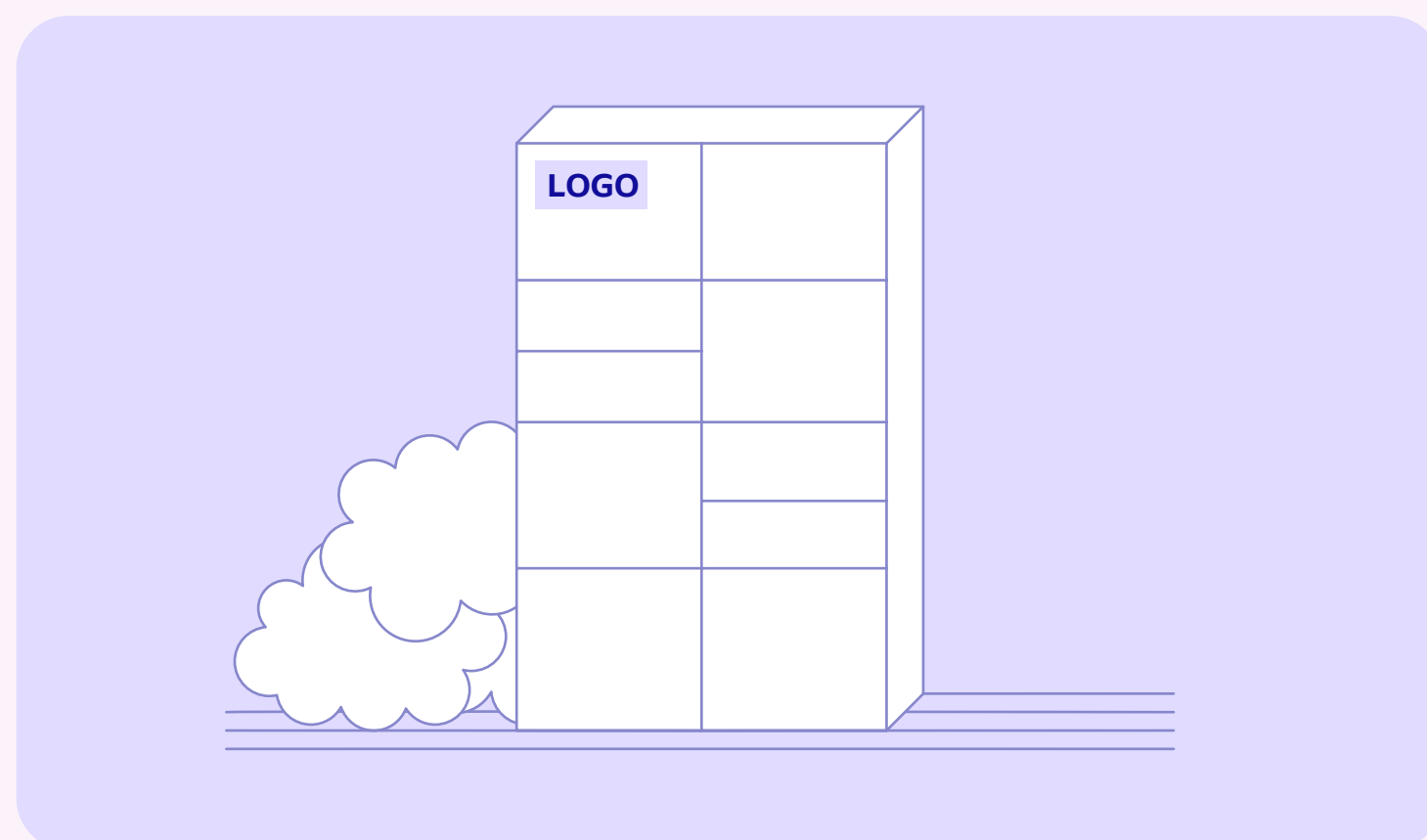

Samostatně stojící výdejní box je vždy větší zátěží pro veřejný prostor

Samostatně stojící výdejní box vždy zatěžuje prostor, protože nijak nezohledňuje zástavbu, její limity a možnosti. Nejvíce komplikuje dopravní obslužnost, bezpečnost a koliduje s kvalitou veřejného prostranství a jeho monumenty, pietními místy a zelení.

Obecné zásady pro umístování v exteriéru

Obecné zásady pro venkovní výdejní boxy. Platí pro jakékoli umístění v exteriéru, ať už jde o integraci do objektu, nebo volně stojící boxy. Doporučuje se sdílení boxů různými doručovateli.

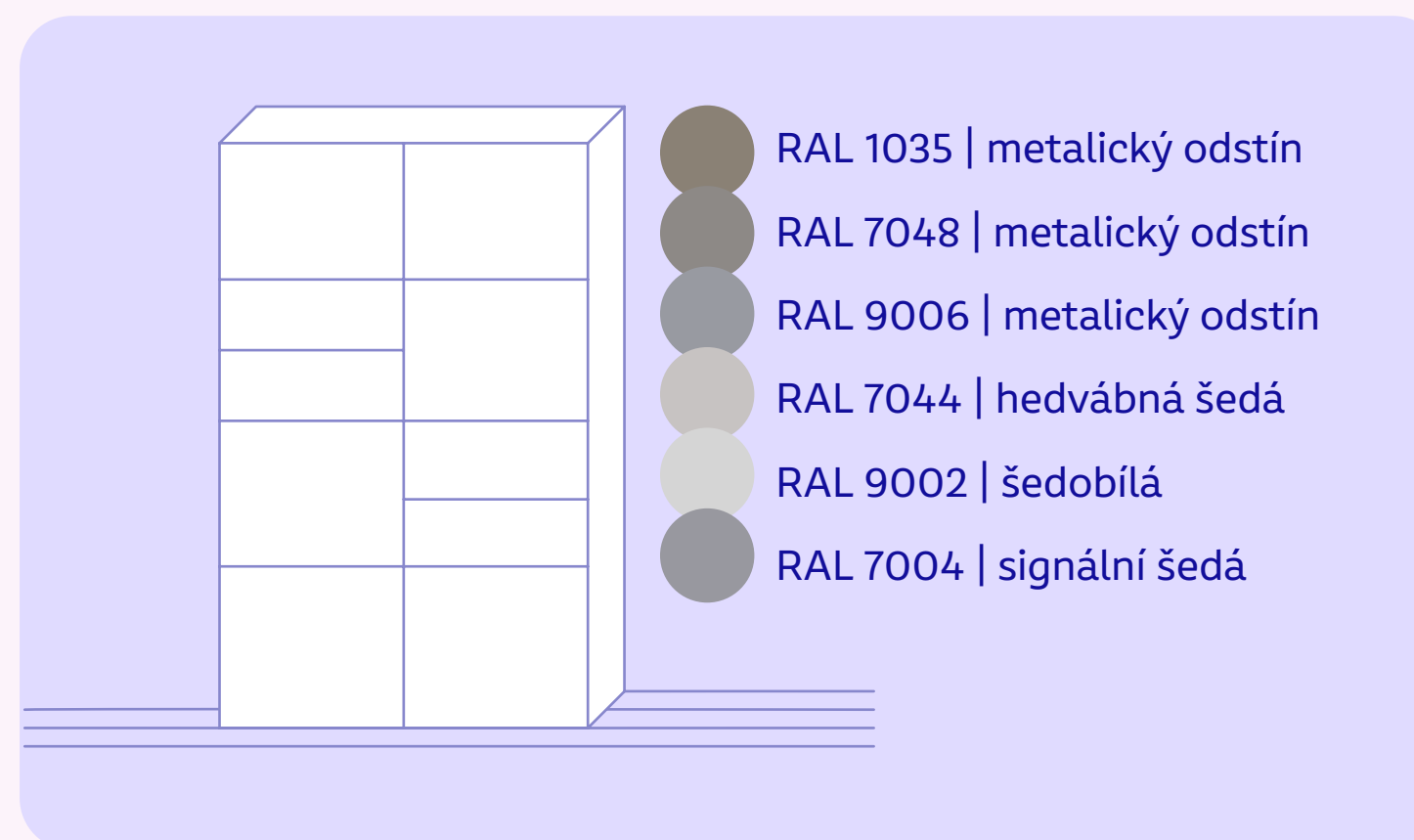

Bez polepů

Na boxu nesmí být polep ani reklamní banner nebo reklamní zařízení apod. Přípustný je pouze logotyp provozovatele v maximální velikosti 100 × 35 cm.

Proč?

Výdejní box neslouží k impulzivním nákupům ani nemá sloužit jako billboard. Město je zahlcené velkým množstvím informací a prvků, další vrstva chaosu ničemu nepomáhá.

Neutrální barevnost

Konstrukce boxu a dveří nesmí mít výraznou barevnost, přípustné jsou odstíny šedé a béžové. Doporučené barvy jsou RAL 1035, RAL 7048, RAL 9006, RAL 7044, RAL 9002, RAL 7004.

Proč?

Výdejní box je prvek velkého objemu, který má unifikovaný design a není zhotoven na míru danému místu, proto nepřináší velkou přidanou hodnotu. Proto je lepší, aby se přizpůsobil okolí a nepoutal na sebe pozornost.

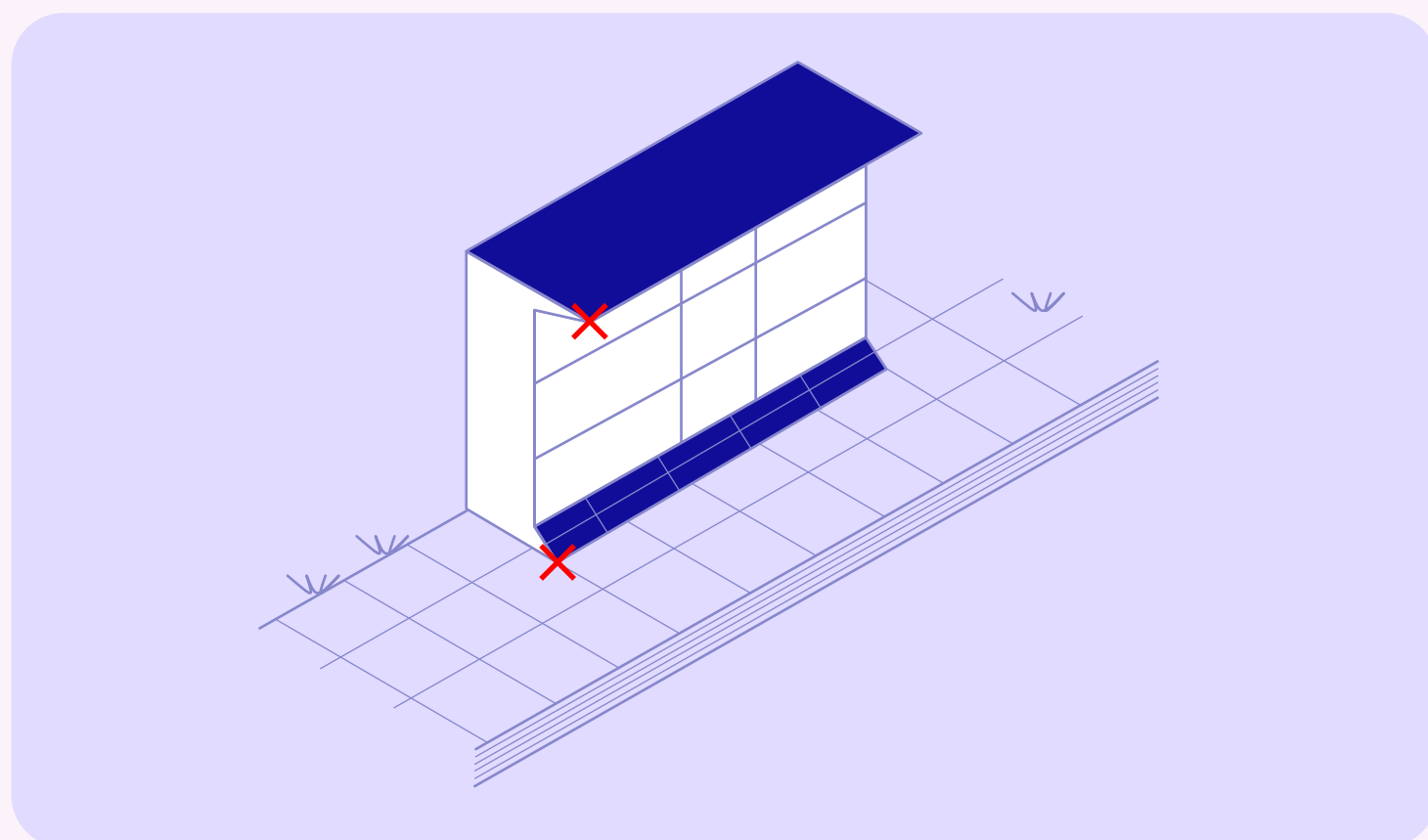
Světelný, vizuální a hlukový smog

Výdejní boxy nesmí být stále osvětlené, je požadováno osvětlení na fotobuňku pouze při příchodu člověka. Teplota světla je maximálně 1 800 kelvinů. Box nesmí vydávat žádné zvuky.

Proč?

Osvětlení na fotobuňku při příchodu člověka je dostatečné pro obslužnost i bezpečnost, není potřeba zbytečně svítit celou noc a podněcovat světelné znečištění.

Obecné zásady pro umístování v exteriéru

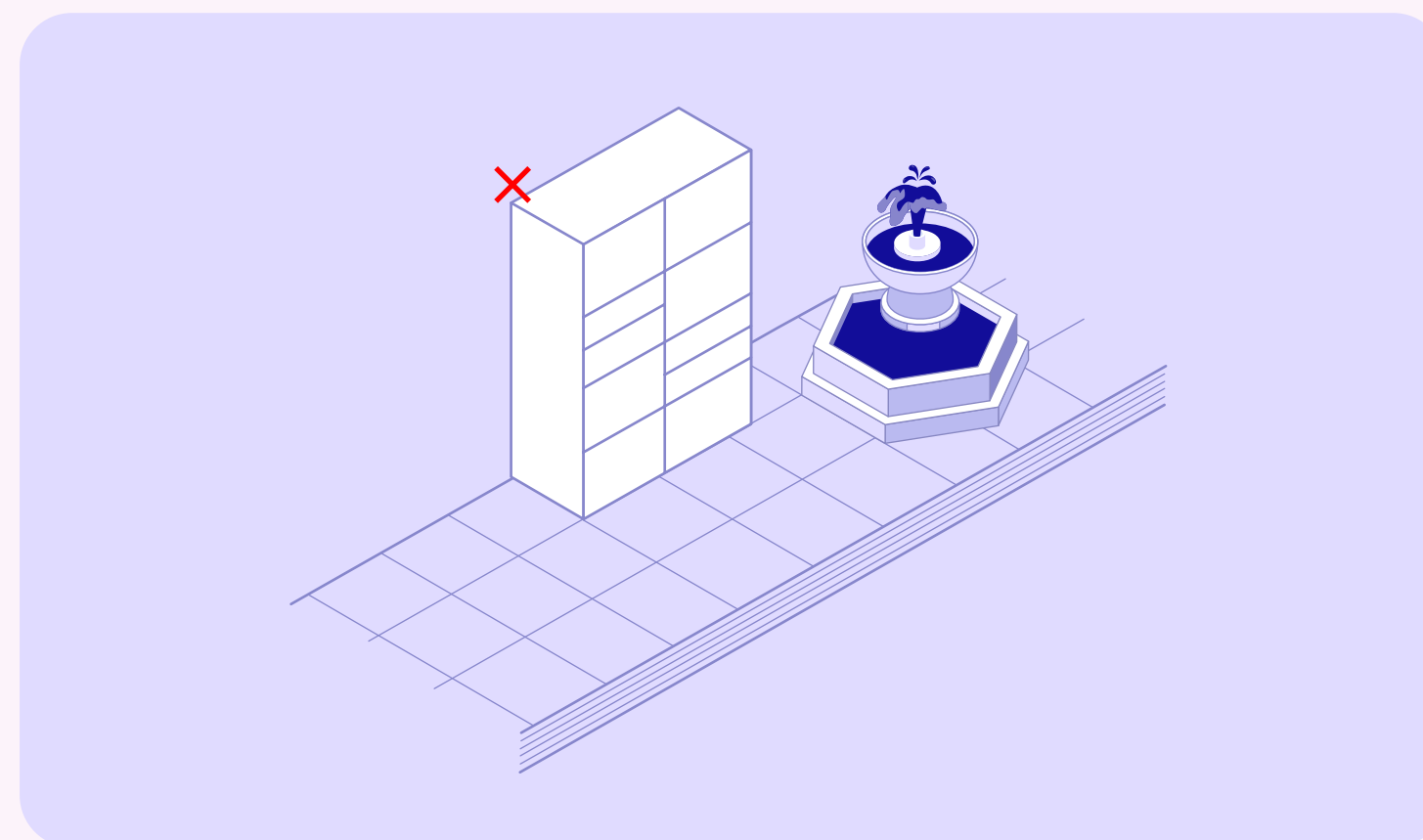

! Nepřesahovat do prostoru

Patky boxu nesmějí přesahovat do prostoru. Kotvení musí být schváleno statikem. Stříšky po celé délce boxu jsou nepřípustné. Pokud je stříška nezbytná, musí být minimalizována pouze na segment s elektronickým ovládacím panelem.

Proč?

Boxy musí být bezpečně ukotvené k povrchu. Stříška nebo sokl jsou klíčové pro vzhled boxu, který vytváří kultivované prostředí, kde lidé méně tíhnou k vandalismu a kriminalitě.

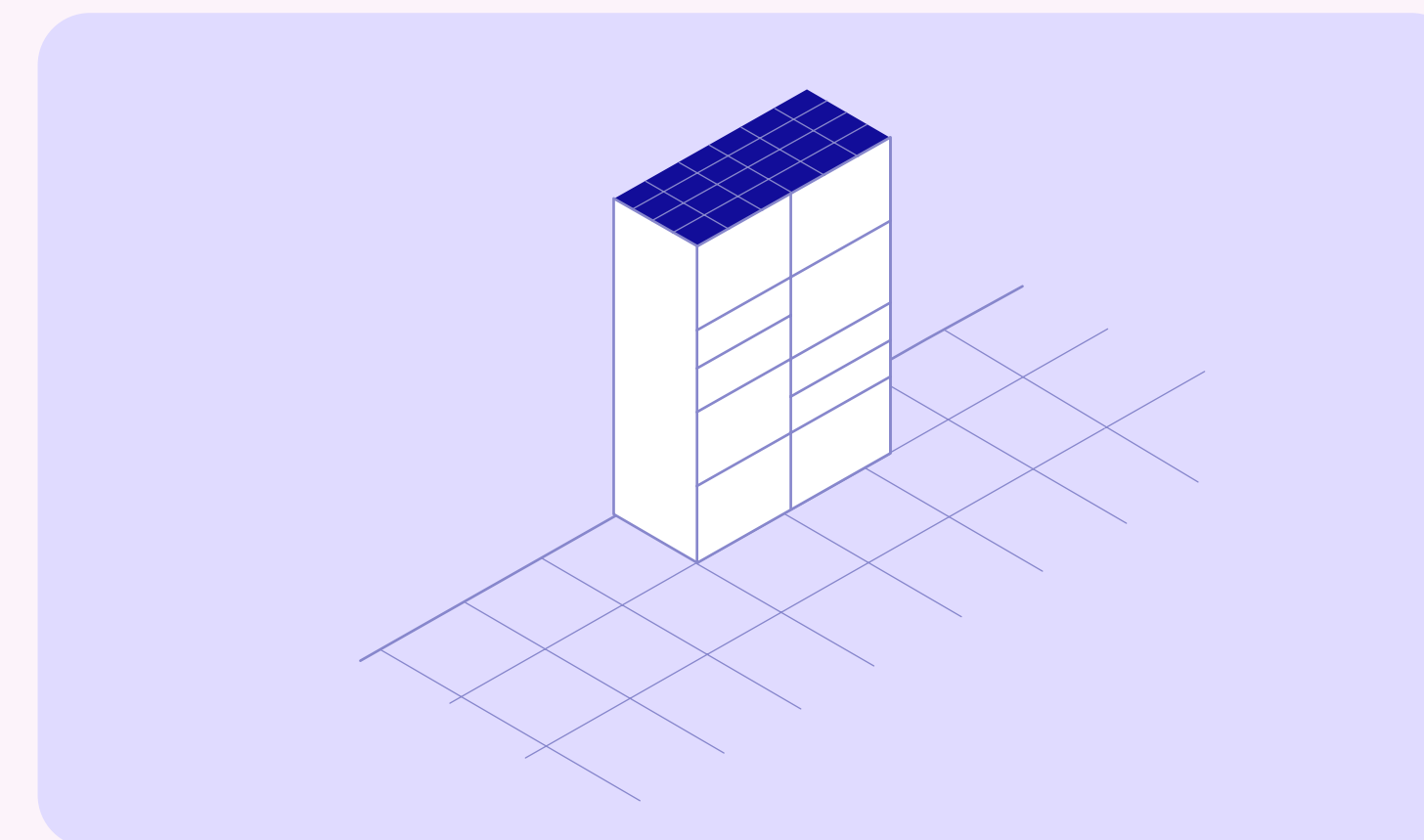

! Památkově chráněné oblasti

V památkových zónách (MPR, MPZ) je nutné řešení konzultovat se zástupci památkové péče. Nedoporučujeme povolovat volně stojící boxy. Je možné uvažovat o průchodech, podchodech, nákupních centrech nebo obchodních domech. Konečné slovo má památková péče.

Proč?

Tyto zóny jsou chráněné kvůli unikátní kulturní hodnotě daného místa. Proto je dobré unifikované prvky eliminovat a nedávat jim výrazný prostor.

Ekologie

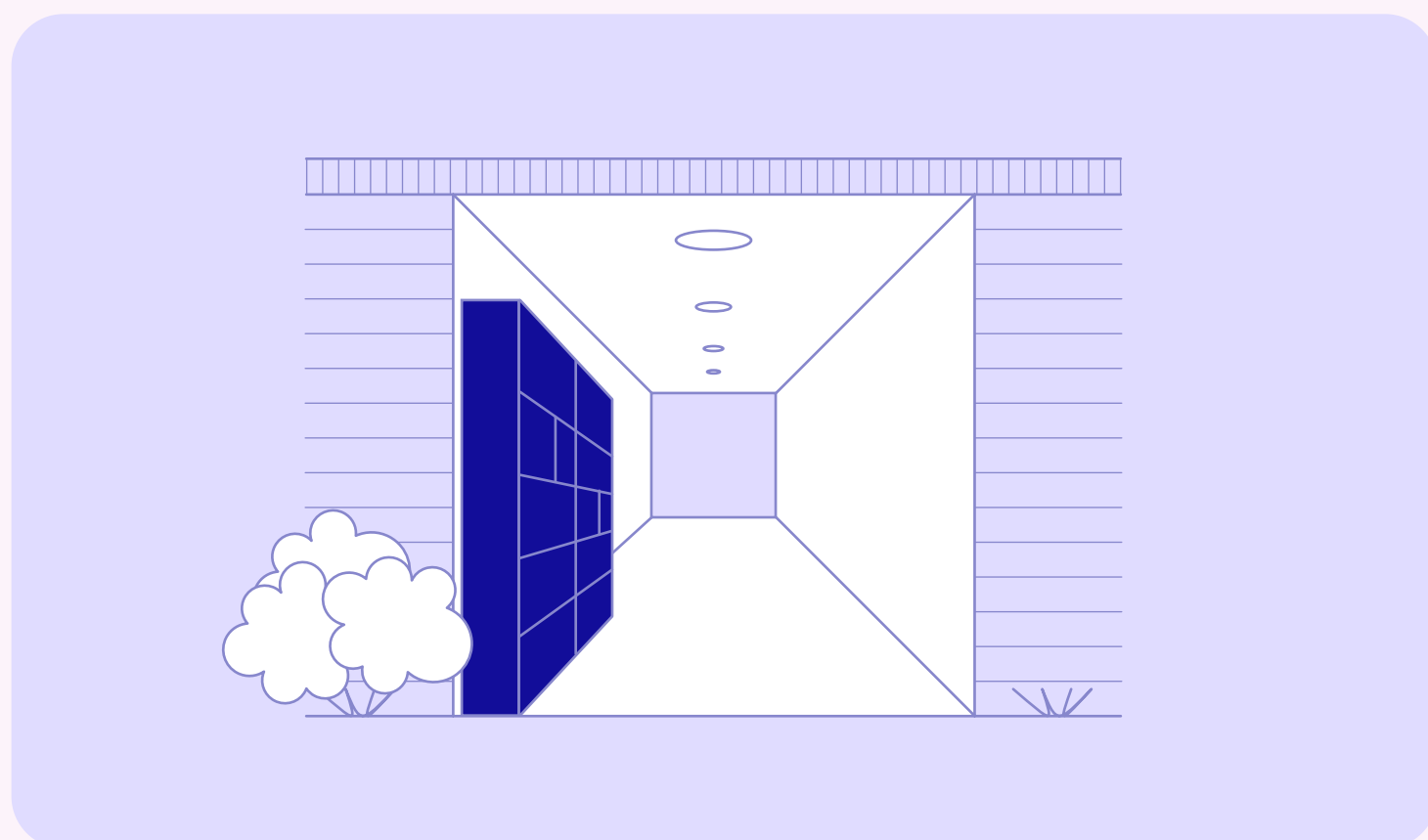
Výdejní box může používat fotovoltaiku, ale je vhodné instalovat větší panel s menším náklonem tak, aby z konstrukce nepřesahoval žádný objekt navíc.

Proč?

Fotovoltaika nabízí spoustu možností v designu. Namísto instalace provizorních řešení je tedy vhodné je využít.

Exteriéry | integrace do objektu

Pokud v okolí 100 m není výdejní místo ani výdejní box v interiéru, je možné zapustit výdejní box do niky fasády, výlohy nebo plotu.

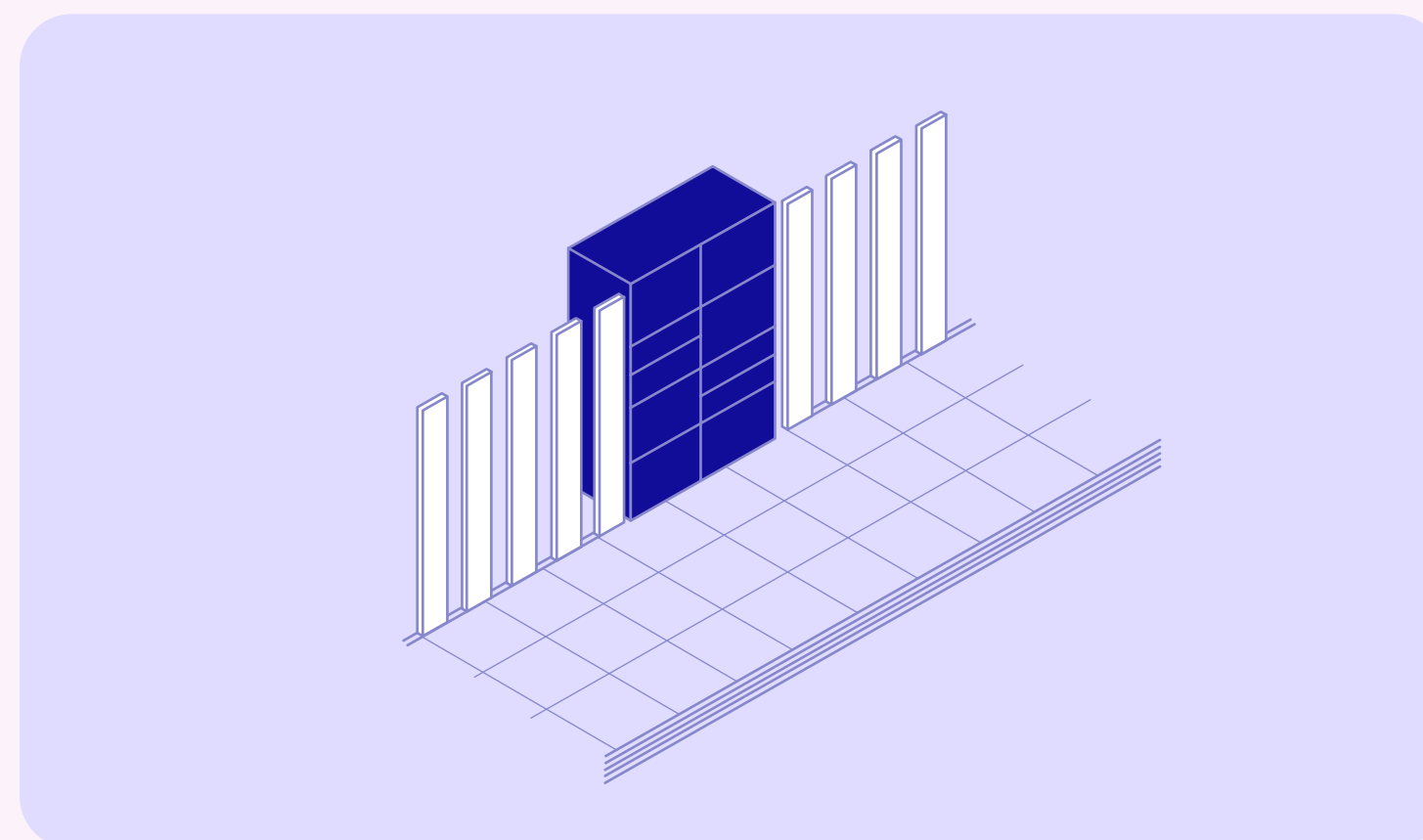

Průchody a podchody

Boxy je možné umístit do průchodů nebo podchodů pod převislou část objektu. V takovém případě je vhodné instalovat kameru kvůli bezpečnosti a zajistit osvětlení, které se aktivuje při příchodu člověka.

Proč?

Jde o kryté, nenápadné umístění, kde výdejní box nenarušuje veřejné prostranství. Kdokoli, kdo si do něj objedná zboží, jej zároveň bez problému najde.

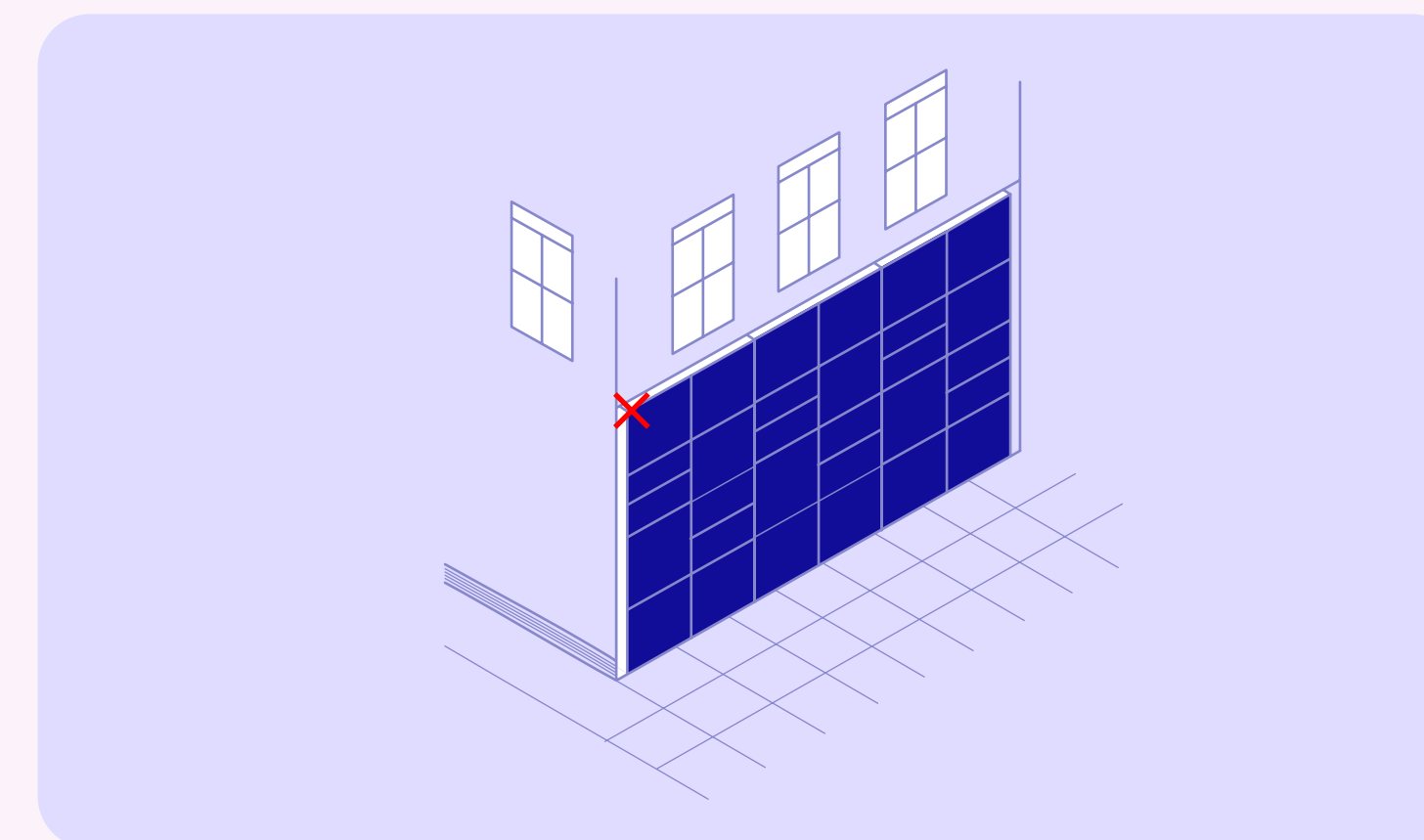

Místo plotu

Výdejní box je možné umístit místo plotu nebo slepé zdi. V takovém případě nesmí přesahovat do prostoru ani do výšky.

Proč?

Ploty jsou ve veřejném prostoru nežádoucí, ale když už existují, je vhodné je využít právě pro funkční výdejní boxy.

! Box nemá vytvářet tzv. mrtvý parter

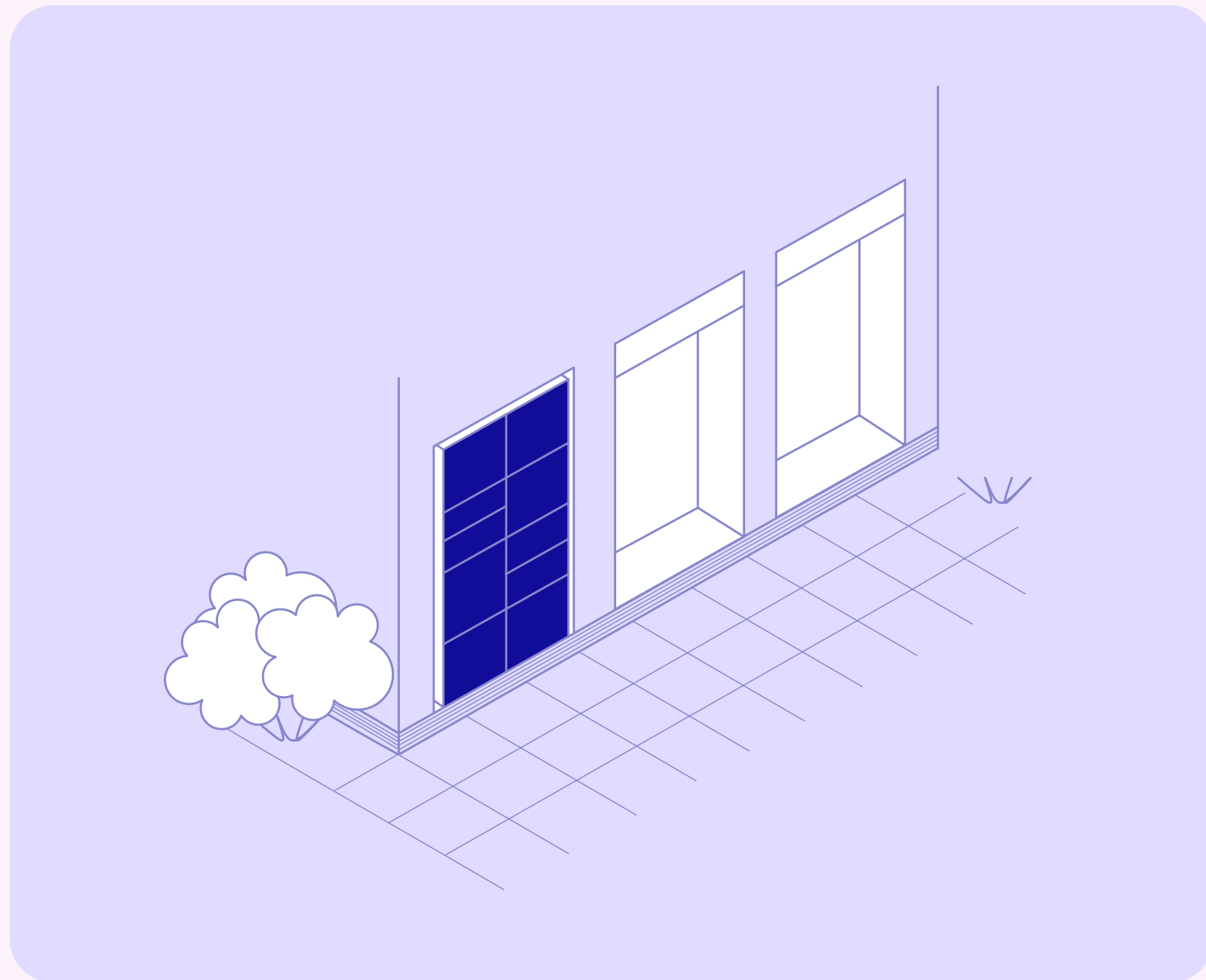
Výdejní box lze zabudovat do niky či slepé části fasády. Posouzení je individuální.

Proč?

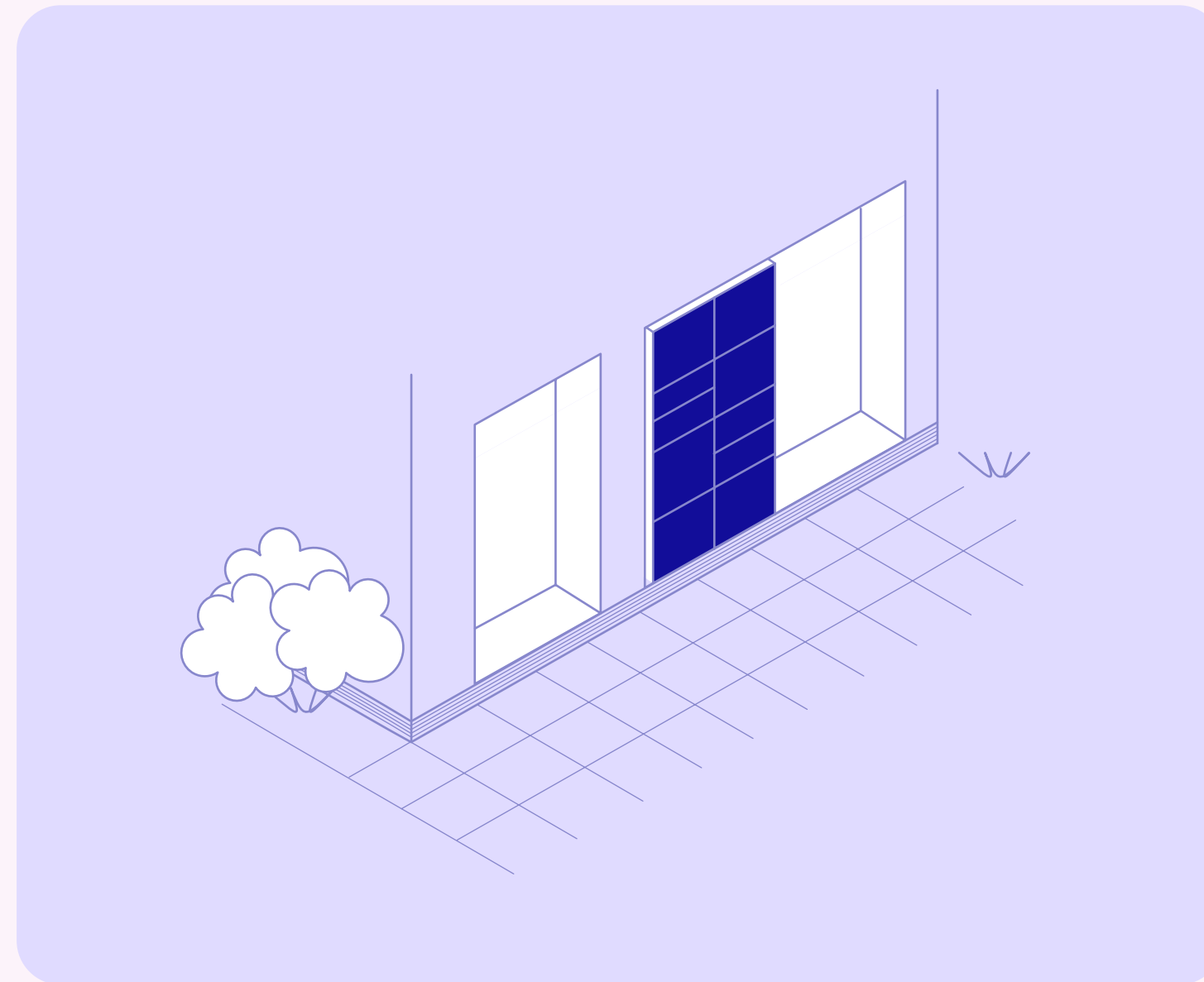
Průhledy, okna a výlohy zvyšují atraktivitu prostranství pro chodce a tím i tržby provozoven. Naopak mrtvý parter, který by byl zaslepen jedním velkým boxem, vytváří unifikované prostředí a odrazuje.

Exteriéry | integrace do objektu

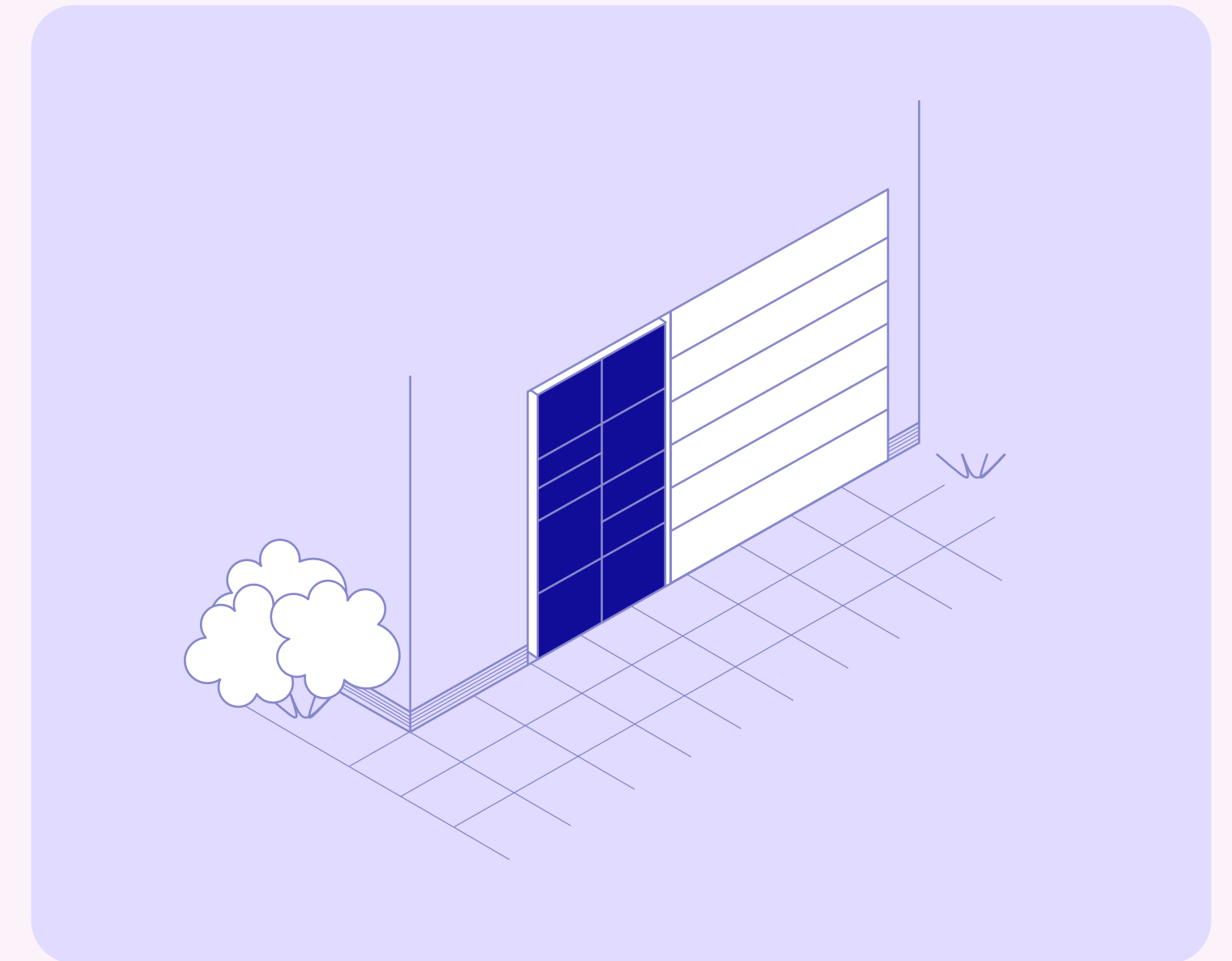
Příklady:

★ Výdejní box integrovaný do prostoru výkladce zůstává součástí rytmu fasády

★ Zabudování do části výkladce

★ Integrace do niky ve zdi vedle garáže

Exteriéry | samostatně stojící boxy

Samostatně stojící boxy nejsou preferovanou volbou. Využívají se až jako poslední možnost, pokud nelze box umístit do interiéru nebo zapustit do objektu.

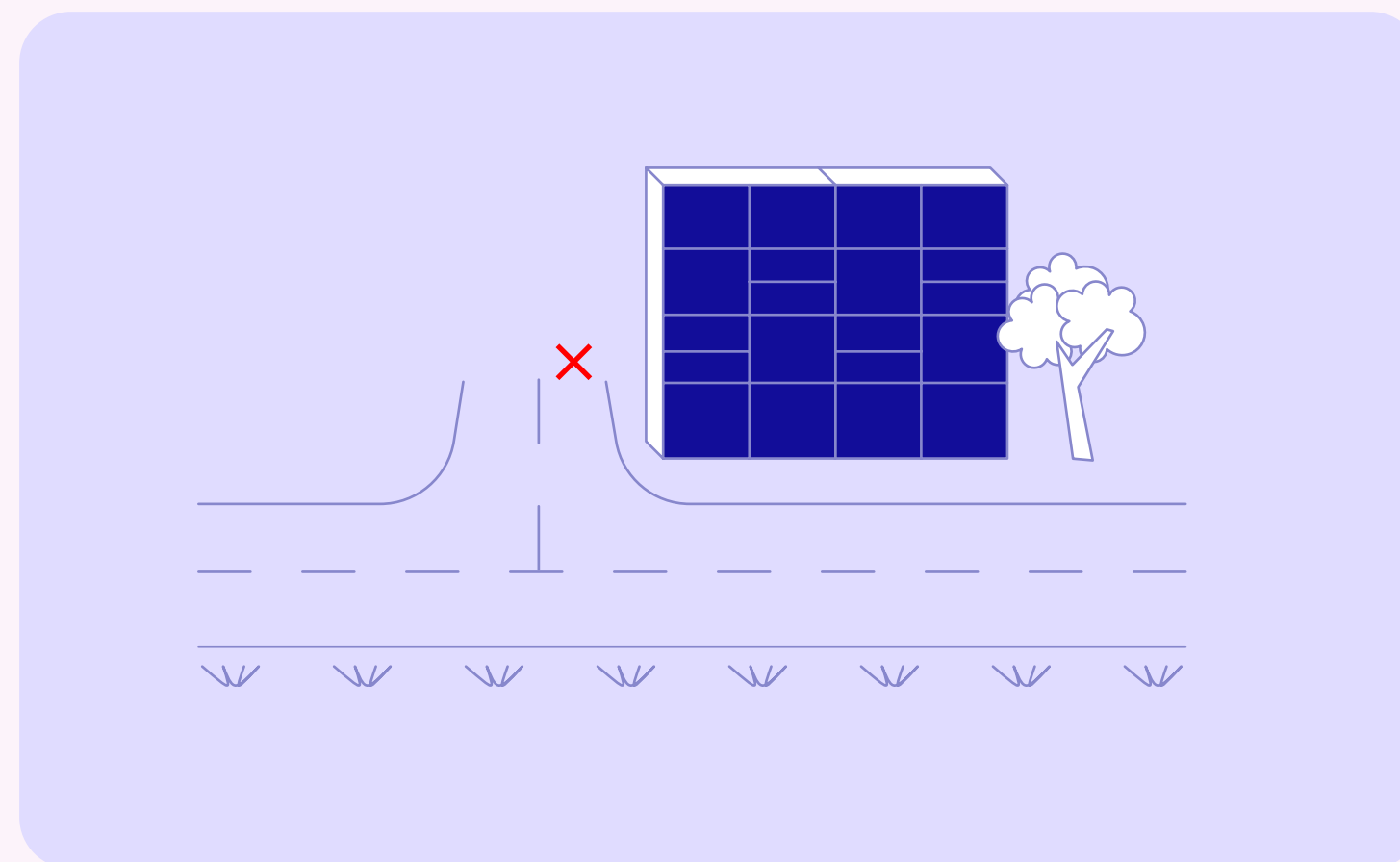

Garantovaná dopravní obslužnost

Ke každému výdejnímu boxu, který samostatně stojí v exteriéru, je nutné vyhradit alespoň jedno parkovací stání pro dodavatele a zákazníky na každých 20 buněk boxu. Tento požadavek bude uplatněn v konkrétních případech nebo oblastech.

Proč?

Vyhrazené místo slouží k zajištění obslužnosti pro dodavatele zboží a zákazníky vyzvedávající své balíčky. Majitel pozemku musí za rezervované parkovací místo platit příslušné poplatky. Toto opatření slouží jako prevence zhoršení dopravní situace.

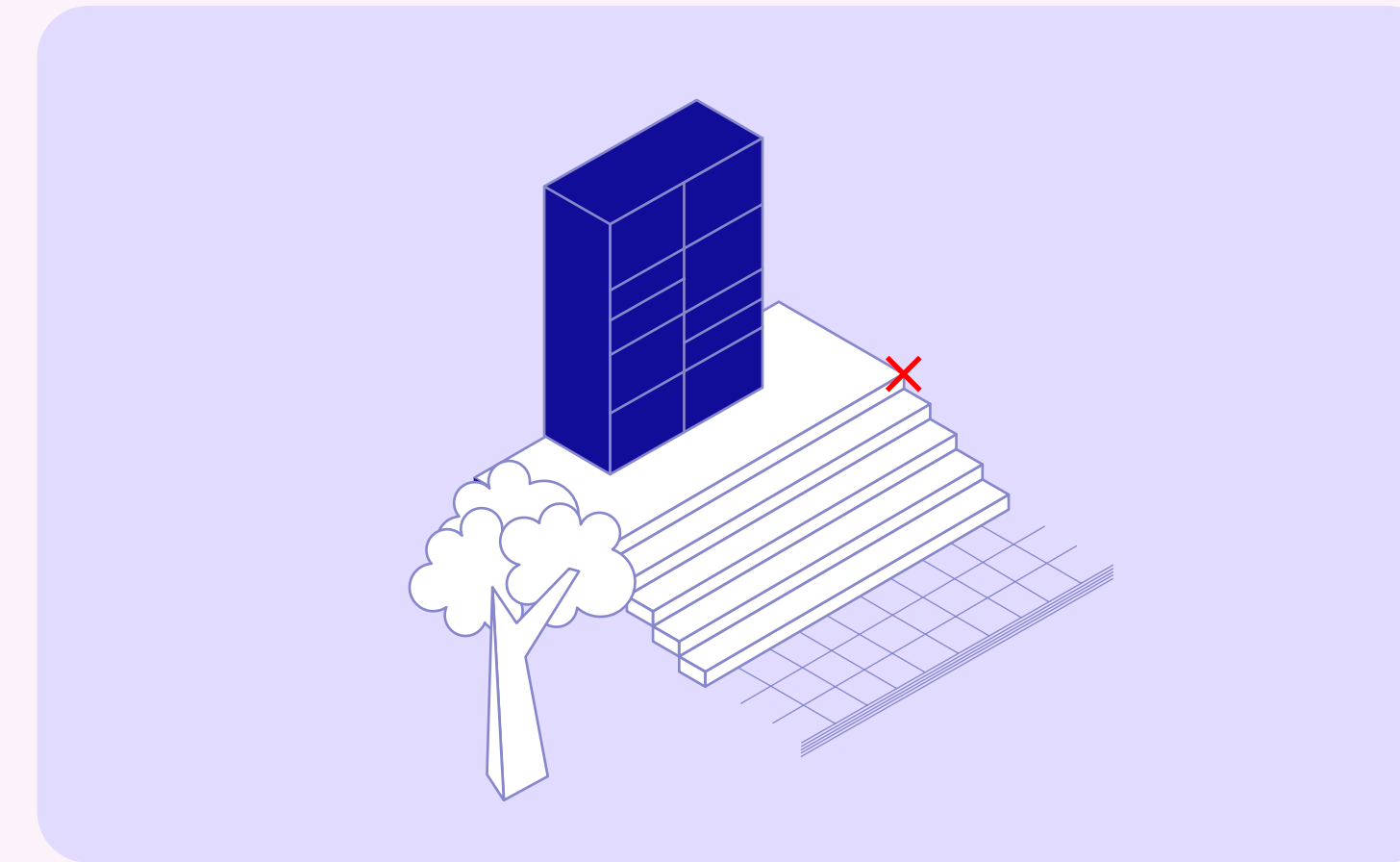

! Nesmí bránit výhledu a vytvářet zákoutí

Nesmí být v blízkosti nároží ani křižovatek a ohrožovat bezpečnost chodců a řidičů. Nesmí vytvářet zákoutí. Nesmí blokovat výhled na dopravní značení a informační tabule.

Proč?

Box vytváří velkou bariéru ve výhledu jak pro chodce, tak pro řidiče, a proto jejich umístění v některých prostorech nelze povolit. Box, který vytváří nepřehledné zákoutí, přitahuje nepořádek a chodci se v jeho okolí necítí bezpečně, zejména v noci.

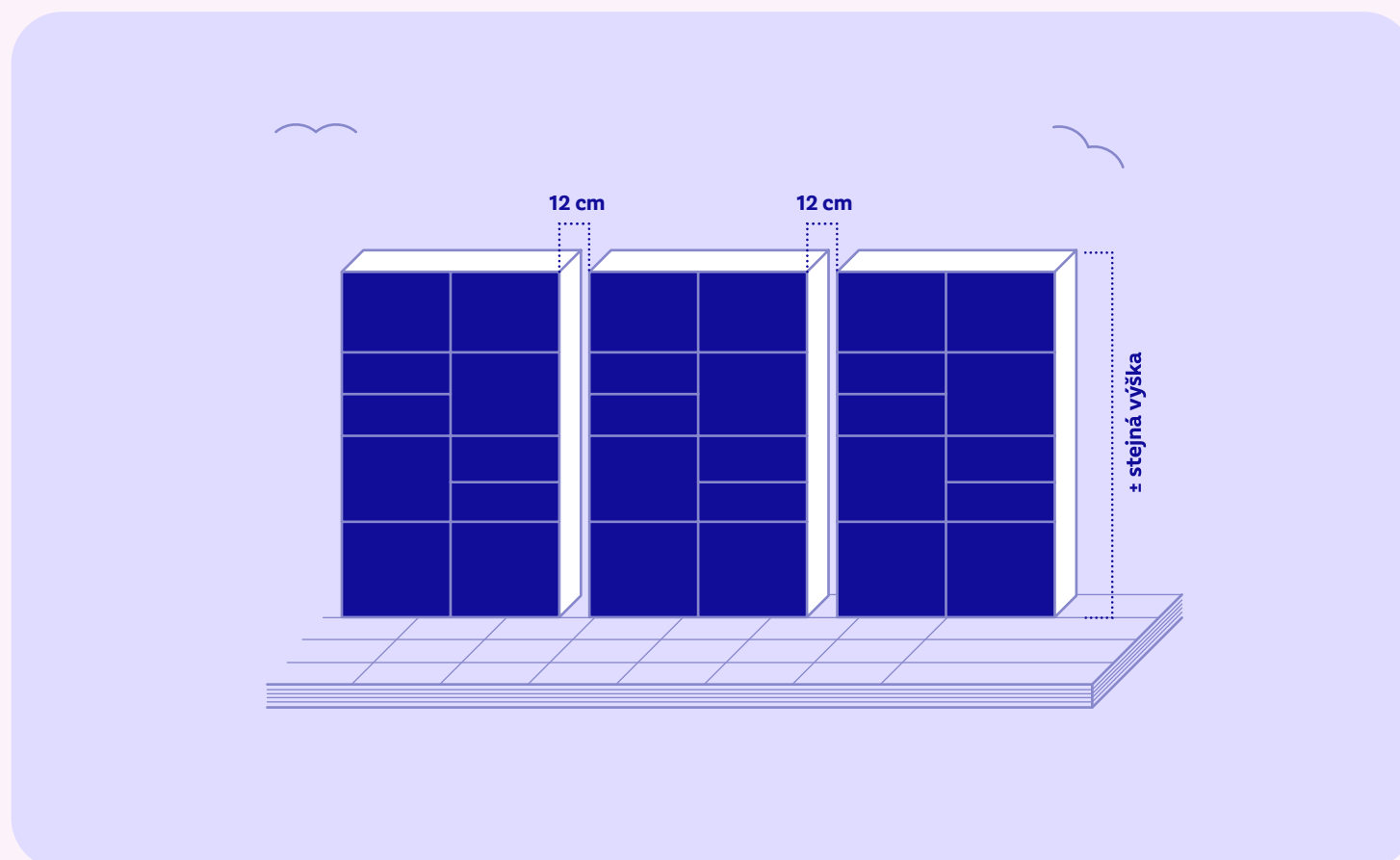
! Vždy bez bariér

K boxům by vždy měl být zajištěn bezbariérový přístup. Nesmí být umístěné tak, aby blokovaly vjezdy a vchody do domů a areálů. Neumísťujeme je na schodiště a pokud možno ani na nerovný terén, kde je potřeba dorovnávací sokl.

Proč?

Pro bezproblémové fungování je klíčová přístupnost a bezpečnost.

Exteriéry | samostatně stojící boxy

Jednotný celek

Výdejní boxy umístěné vedle sebe musí mít stejnou výšku s přípustnou odchylkou v řádu jednotek centimetrů. Boxy stojící vedle sebe nesmí být od sebe vzdálené více než 12 cm. Maximální výška jakéhokoli boxu je 215 cm. Zarovnáváme je vždy do jedné linie podle čelní stěny.

Proč?

Koherentní blok vytváří kultivovaný celek s pečlivými detaily, který odrazuje od vandalizmu a má pozitivní vliv na chování lidí v dané lokalitě.

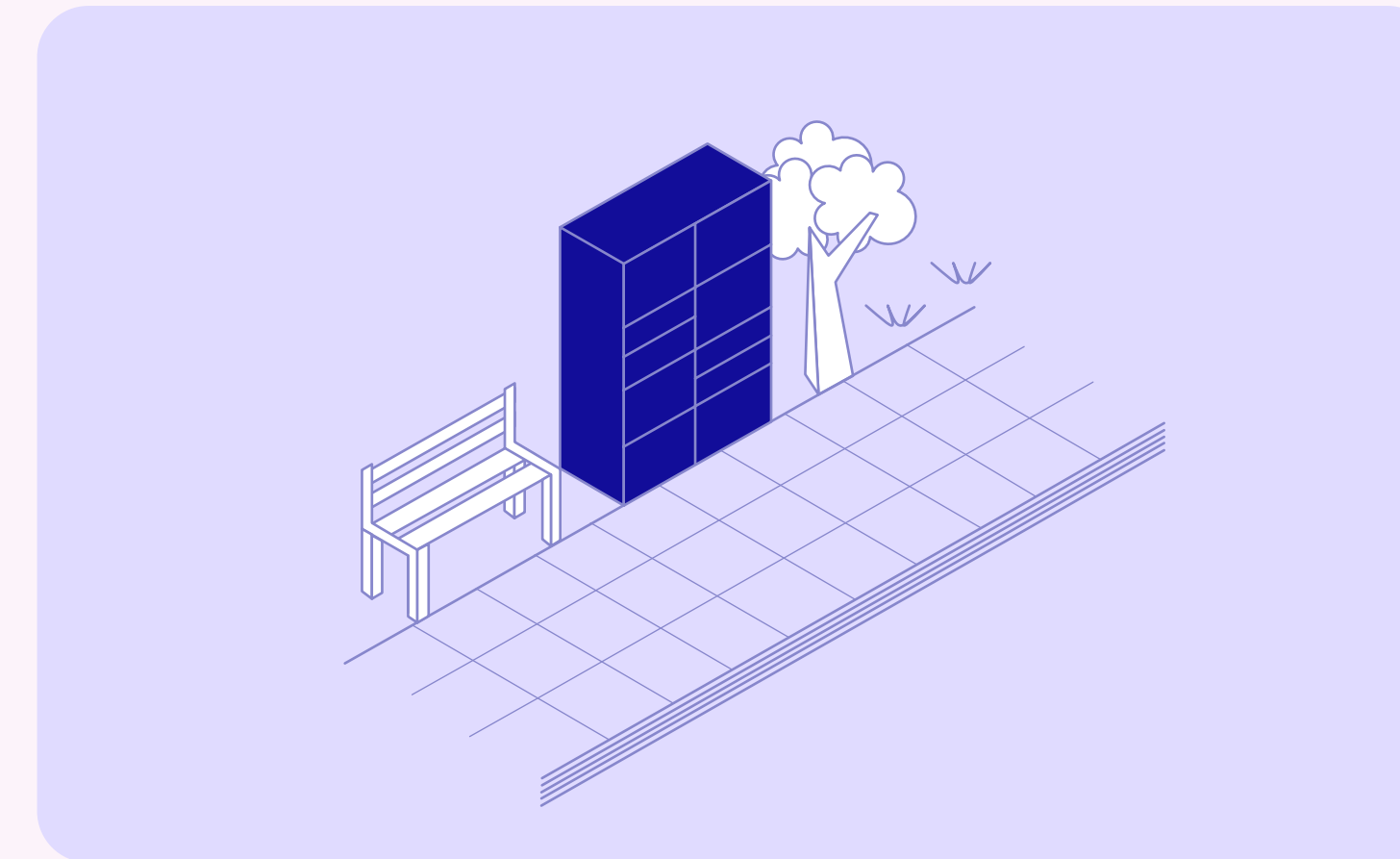

Manipulační obslužnost

Minimální odstup od další překážky je 250 cm pro běžné situace. Z toho 100 cm slouží k otevření dvířek a manipulaci a 150 cm pro průchod. Pokud je prostor užší, nelze do něj box umístit. Musí být zajištěný manipulační prostor pro zásobování. Boxy nelze umísťovat ke vchodům a vjezdům, kde by blokovaly pohyb.

Proč?

Kurýr potřebuje prostor pro pohodlné umístění zboží a totéž je potřeba zajistit pro zákazníky, kteří si zboží vyzvedávají.

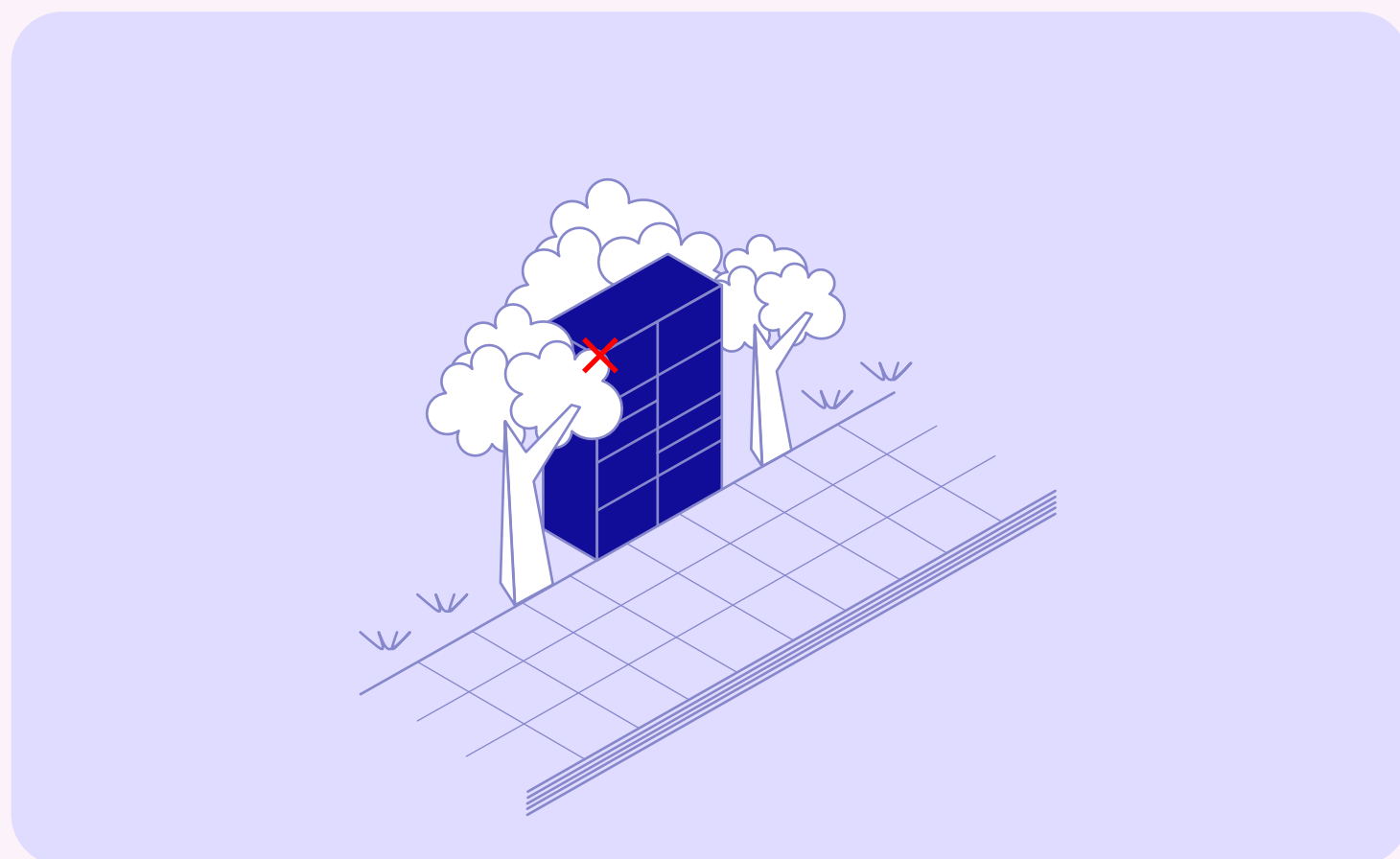
Respekt k uspořádání okolí

Instalace boxů musí respektovat linie mobiliáře a koridory, nesmí narušovat vodící linii pro nevidomé a vytvářet bariéry. Je nezbytné dodržení linie uliční zástavby a vyvarovat se osazení kolmo.

Proč?

Město je urbanisticky plánované desítky let, a pokud box tyto principy nenaruší, pomůže vytvořit prostor, ve kterém se lidé cítí dobře. Chaotické detaily podněcují k vandalizmu a odhazování odpadků.

Exteriéry | samostatně stojící boxy

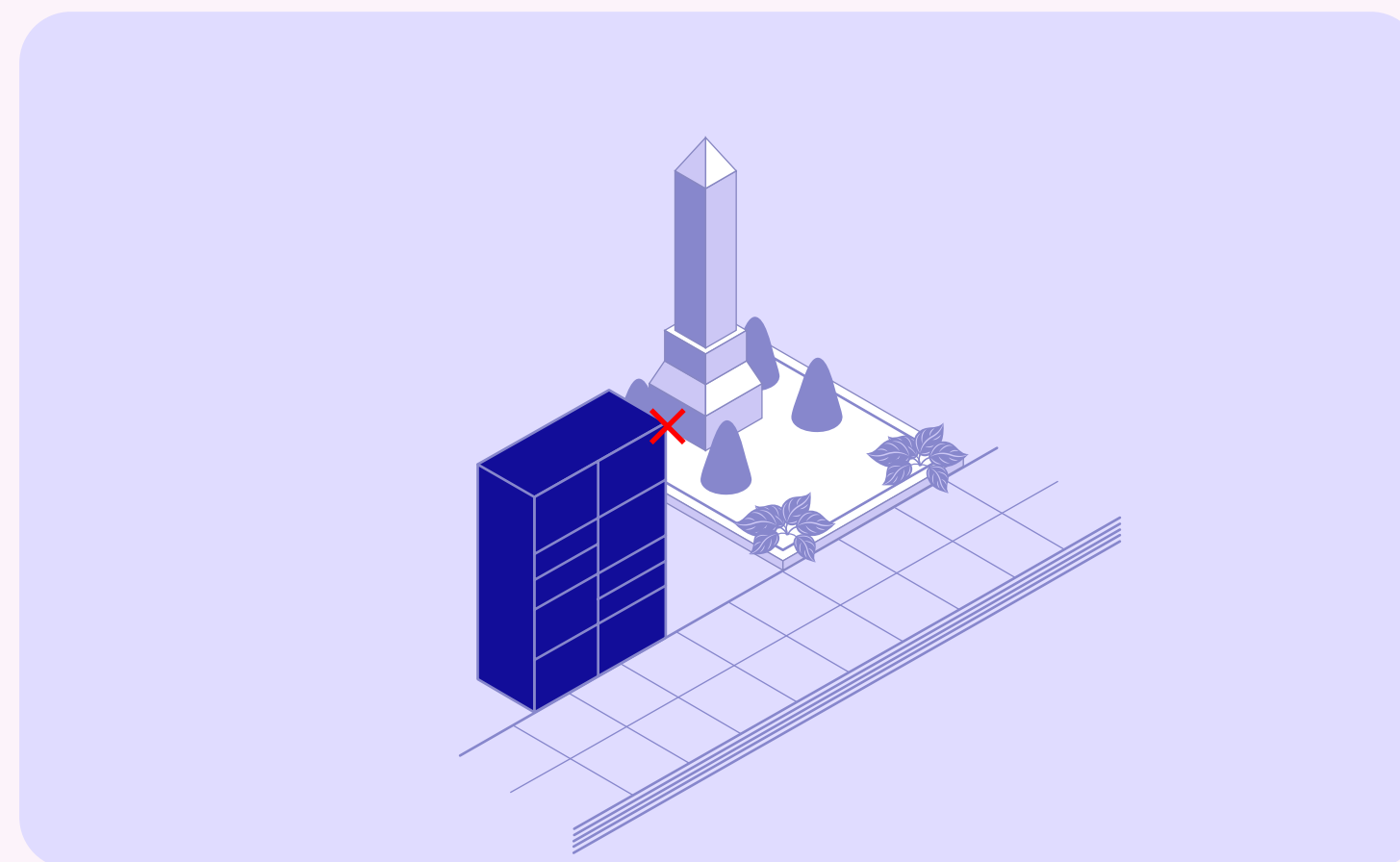

! Mimo zeleň

Je žádoucí vyhnout se instalacím v zeleni. Box nesmí být instalován v blízkosti stromů, aby nezatížil jejich kořeny a nenarušil funkci modrozelené infrastruktury města. Elektroinstalace musí být vedena mimo zeleň.

Proč?

Městská zeleň je důležitá jako prevence vzniku městských tepelných ostrovů, které jsou nebezpečné pro zdraví člověka. Proto je dobré respektovat její funkci a rozvíjet ji.

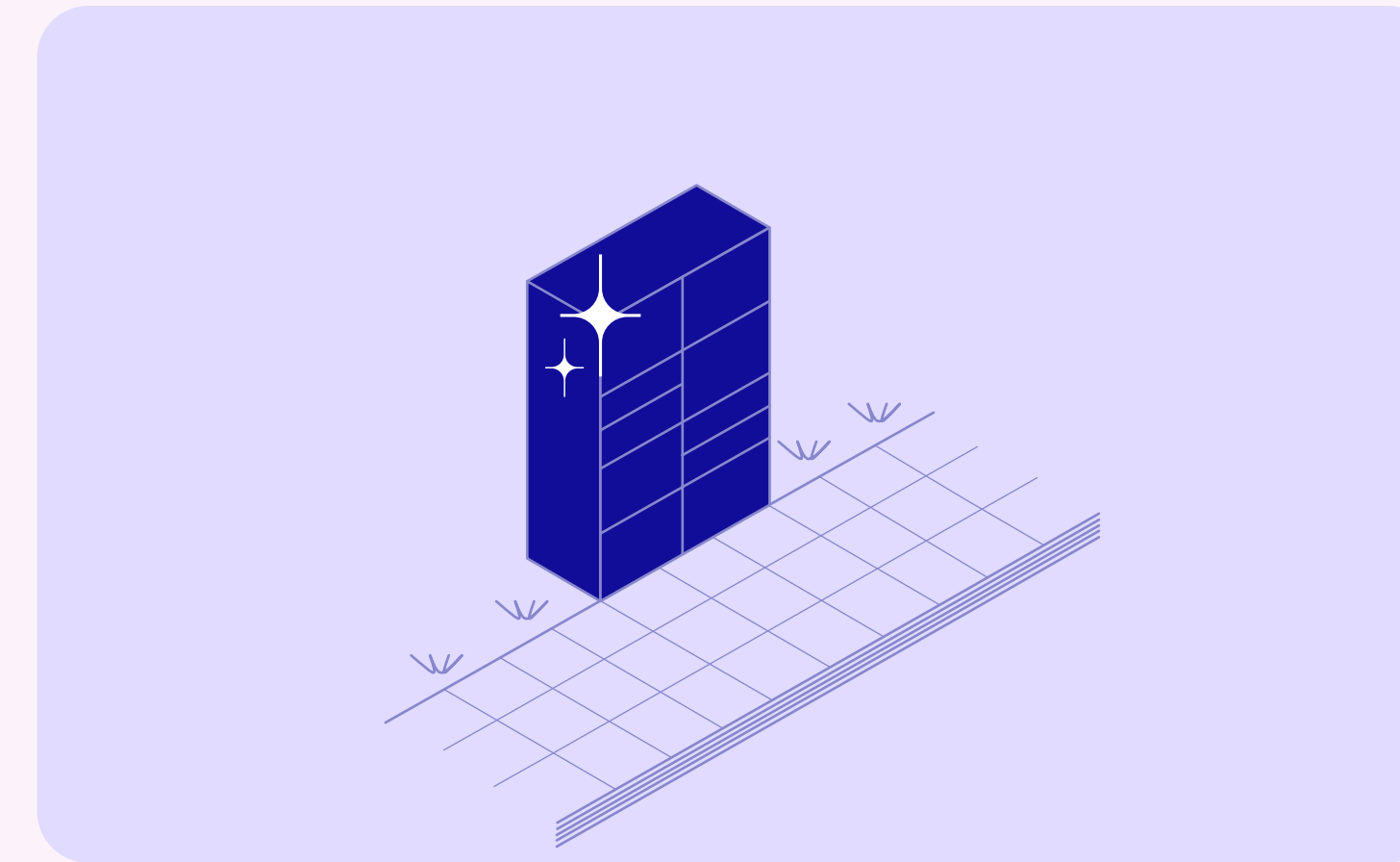

! Mimo pietní místa

Je nežádoucí je umisťovat v blízkosti kulturních památek a uměleckých děl, nesmí také bránit výhledu na hodnotnou architekturu. Nelze je umisťovat k pietním a pokojným místům (hřbitovy, lesoparky, parky).

Proč?

Kulturní památky chráníme jako specifický odkaz dané doby pro další generace. Pietní místa nejsou vhodná – umístění boxu by zvýšilo hladinu mobility a hluku v dané oblasti.

Pravidelné čištění

Každý majitel výdejního boxu je povinen jej udržovat čistý, odstraňovat graffiti a opravovat jeho případné poškození a opotřebení.

Proč?

Zanedbaný prvek přitahuje graffiti i vandalismus, protože místo působí, jako by nikomu nepatřilo. Proto je pravidelná péče klíčová pro ochranu nemovitostí i veřejného prostranství okolo.

Exteriéry | samostatně stojící boxy

Negativní příklady z terénu

! Nedostačující obslužný prostor

! Blokace ve výhledu

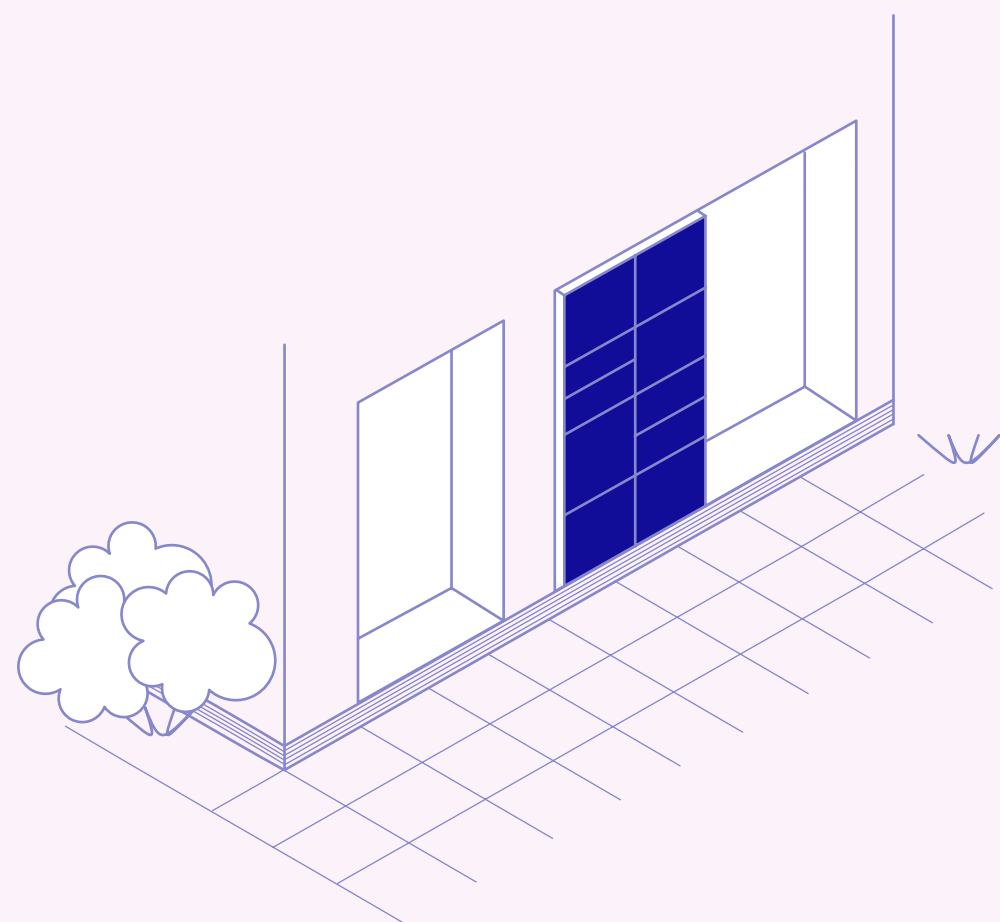
! Zákoutí

Pozitivní motivace

Integrace do objektu

O co jde?

Je vhodné motivovat k implementaci boxů do stávajících objektů a nepřidávat do prostoru města nové velké bariéry. Podpora slouží pro zapracování do niky ve zdi domu nebo do konstrukce plotu.

Jaký je princip?

Žadatelem o dotaci je majitel nemovitosti, přičemž dotační program pokryje maximálně 50 % výdajů. Majitel pozemku se zavazuje k péči o prostor minimálně po dobu 5 let.

Doporučená je spolupráce s architektem, aby byla zajištěna estetická a funkční kvalita projektu.

Jak má město postupovat?

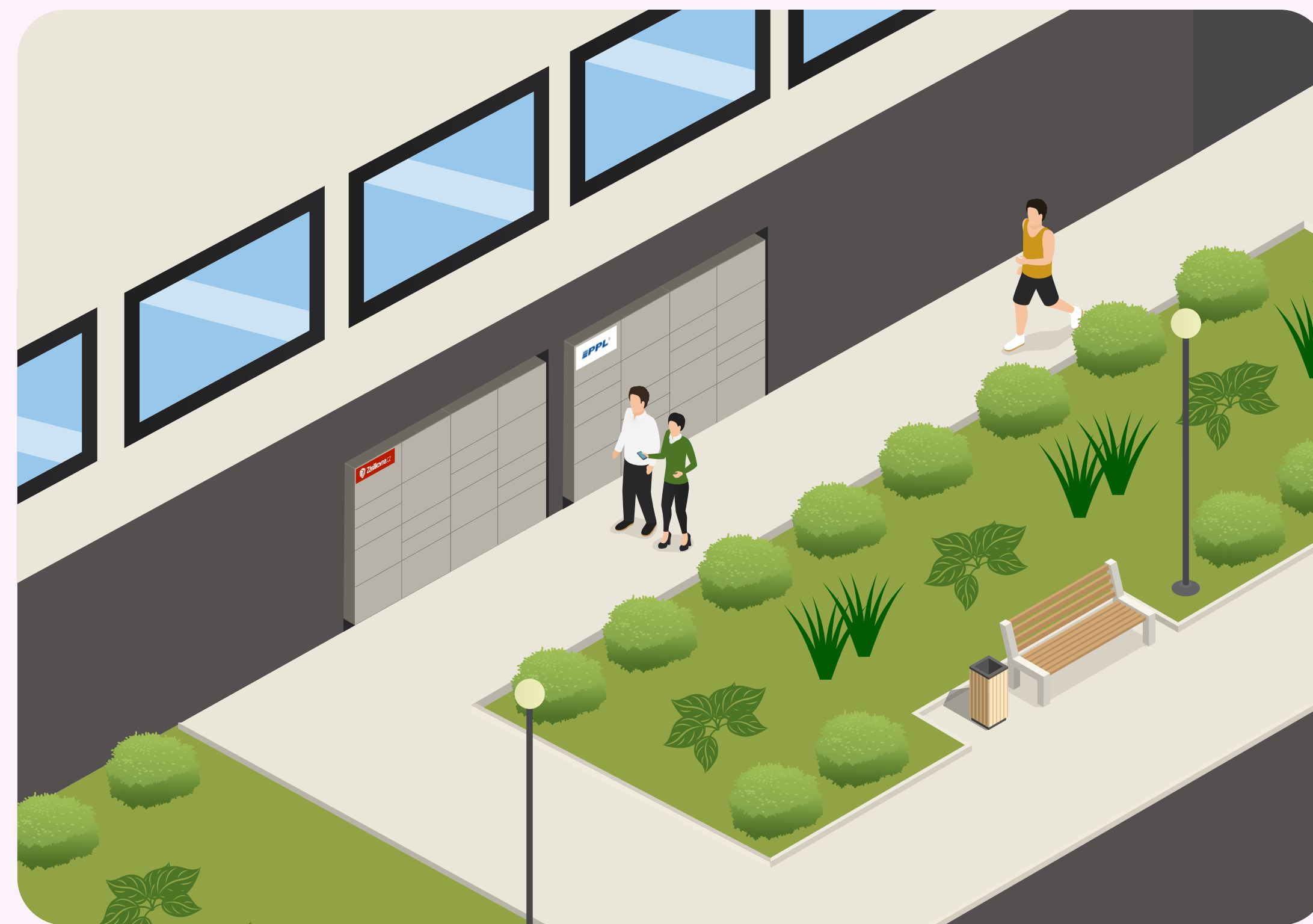
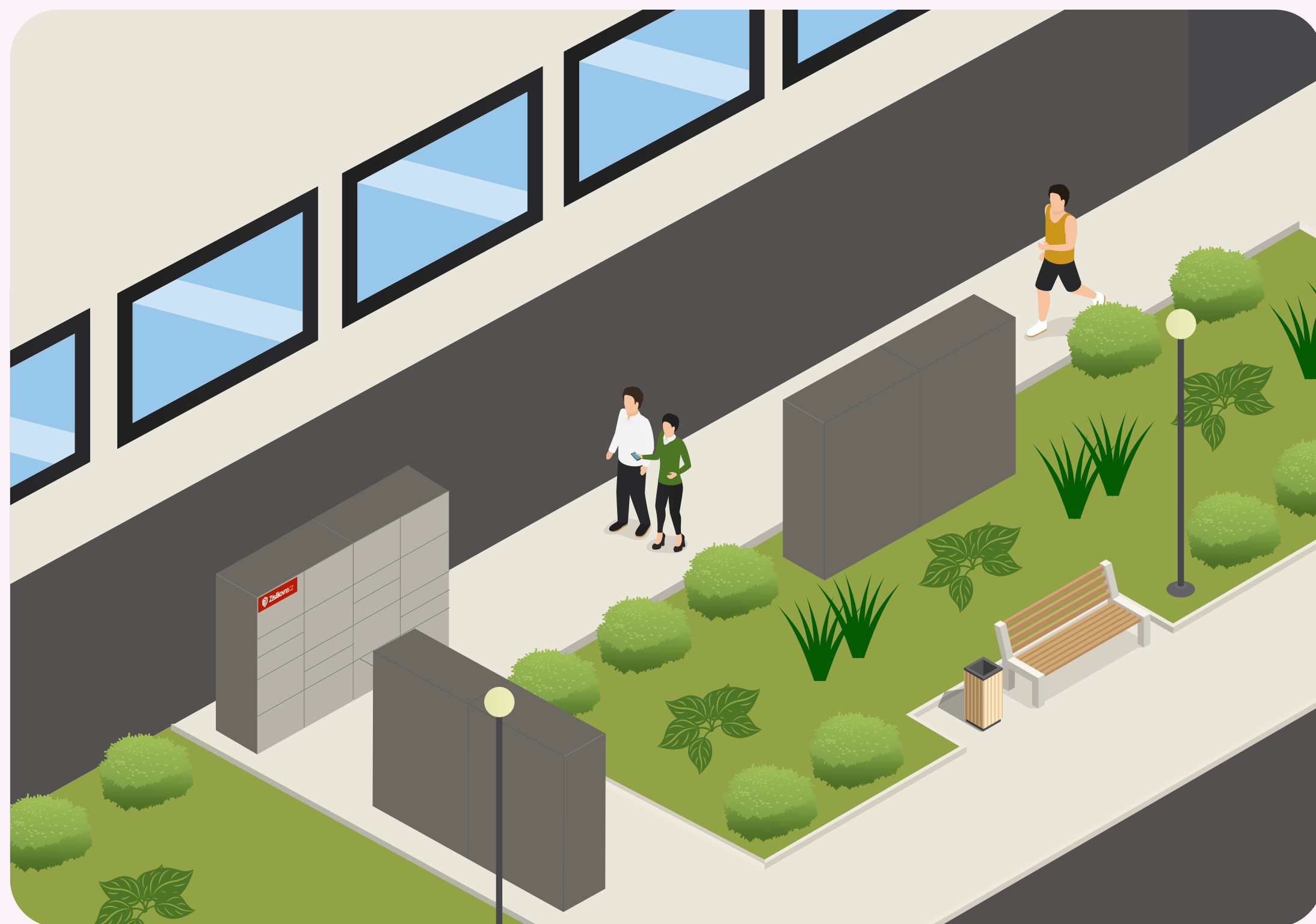
Je potřeba vypsát dotační program v režimu de minimis a požadovat transparentní proces přidělování na základě požadavků tohoto manuálu. Je nutné požadovat schválení městským architektem, který posoudí návrh s ohledem na kontext okolí.

Na následujících stranách najdete rámcový popis základních principů pozitivní motivace, kterou může město vytvořit pro spolupráci se soukromým sektorem. Konkrétní a detailní požadavky se mohou lišit a jsou specifikovány v jednotlivých formách podpory (např. dotačních programech). Závazná jsou vždy pravidla uvedená ve smlouvách a podpůrných programech – tento text slouží pouze jako doporučení pro jejich tvorbu.

Zásahem do fasády věc přechází pod gesci stavebního úřadu a v památkově chráněných oblastech také pod památkovou péčí. Tyto instituce uplatňují další vlastní požadavky.

Integrace do objektu

Co je cílem?

Umožnit kvalitní řešení v hustě zastavěném území, které bude součástí strategického přístupu a bude schváleno městským architektem. Podpora má za cíl motivovat majitele k upřednostnění tohoto řešení.

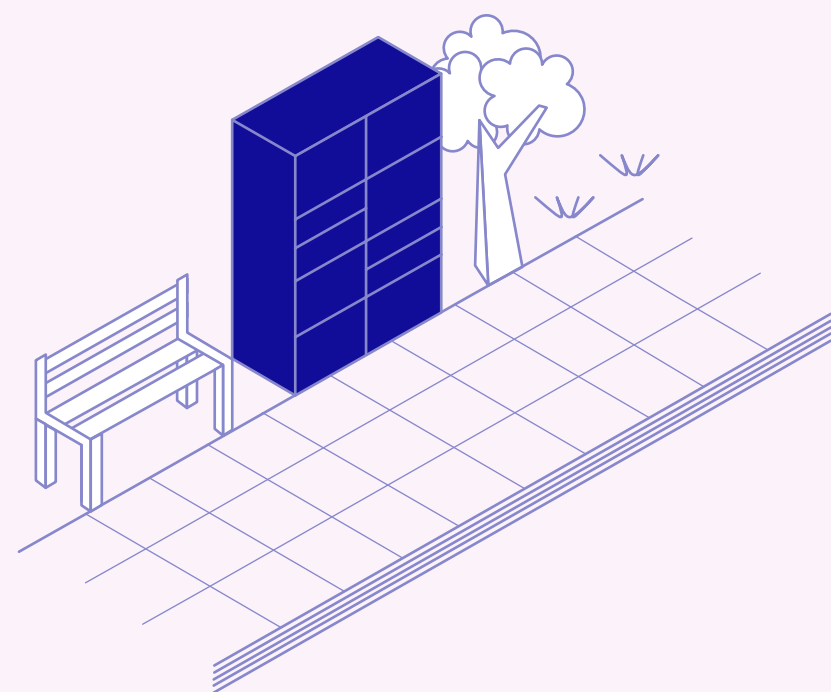
Pozitivní motivace

Kultivace okolí boxu

O co jde?

Jedná se o příspěvek města soukromému majiteli pozemku, který poskytne veřejnou službu nad rámec výdejního boxu.

Kromě samotného boxu tak prostor nabídne například zeleň, městský mobiliář či další prvky zlepšující okolní prostředí.

Jaký je princip?

Dotace je poskytována pouze v případě, že v okruhu 100 metrů není jiný výdejní box a zároveň není vhodné umístit box do interiéru.

Žadatelem o dotaci je majitel pozemku, přičemž dotační program pokryje maximálně 50 % výdajů. Majitel pozemku se zavazuje k péči o prostor minimálně po dobu 5 let.

Požadavek na parkovací místo musí být individuálně posouzen, aby nedošlo ke zbytečné deformaci lokality.

Podmínkou je spolupráce s architektem, aby byla zajištěna estetická a funkční kvalita projektu. Architekt musí mít ukončené vzdělání v instituci uvedené Českou komorou architektů.

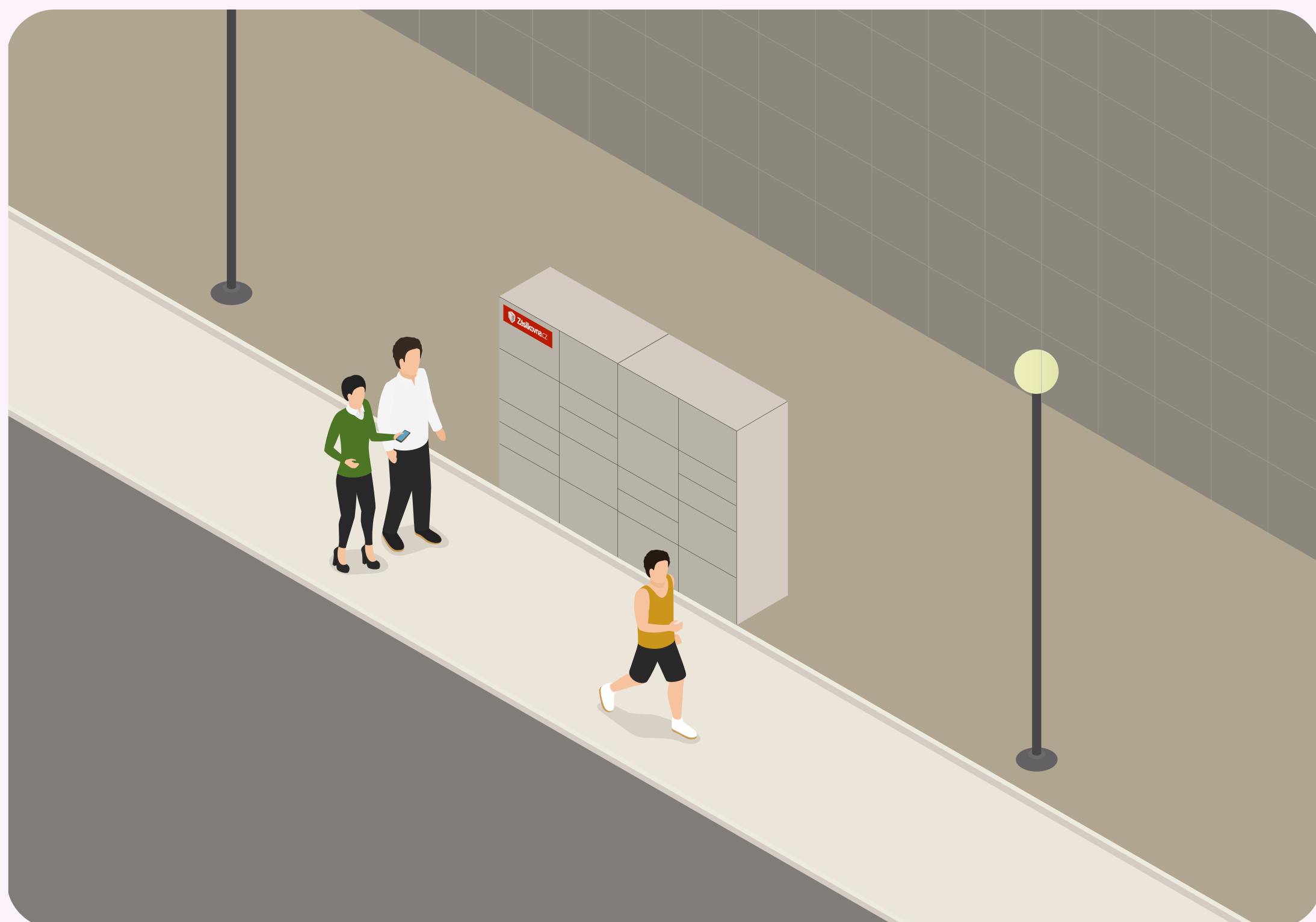
Jiným typem pobídky je sleva na nájmu pro klíčové hráče na pozemku v majetku města. Tím je možné motivovat doručovatele i e-shopy, aby sami investovali do kultivace okolí boxu. Město také touto formou může zvýhodnit ekologicky šetrné přístupy nebo sdílené boxy.

Jak má město postupovat?

Je potřeba vypsát dotační program v režimu de minimis a požadovat transparentní proces přidělování na základě požadavků tohoto manuálu.

Je nutné požadovat také schválení městským architektem kvůli adekvátnímu umístění v rámci strategického přístupu. Proces je vždy individuální, na míru dané lokality.

Kultivace okolí boxu

Co je cílem?

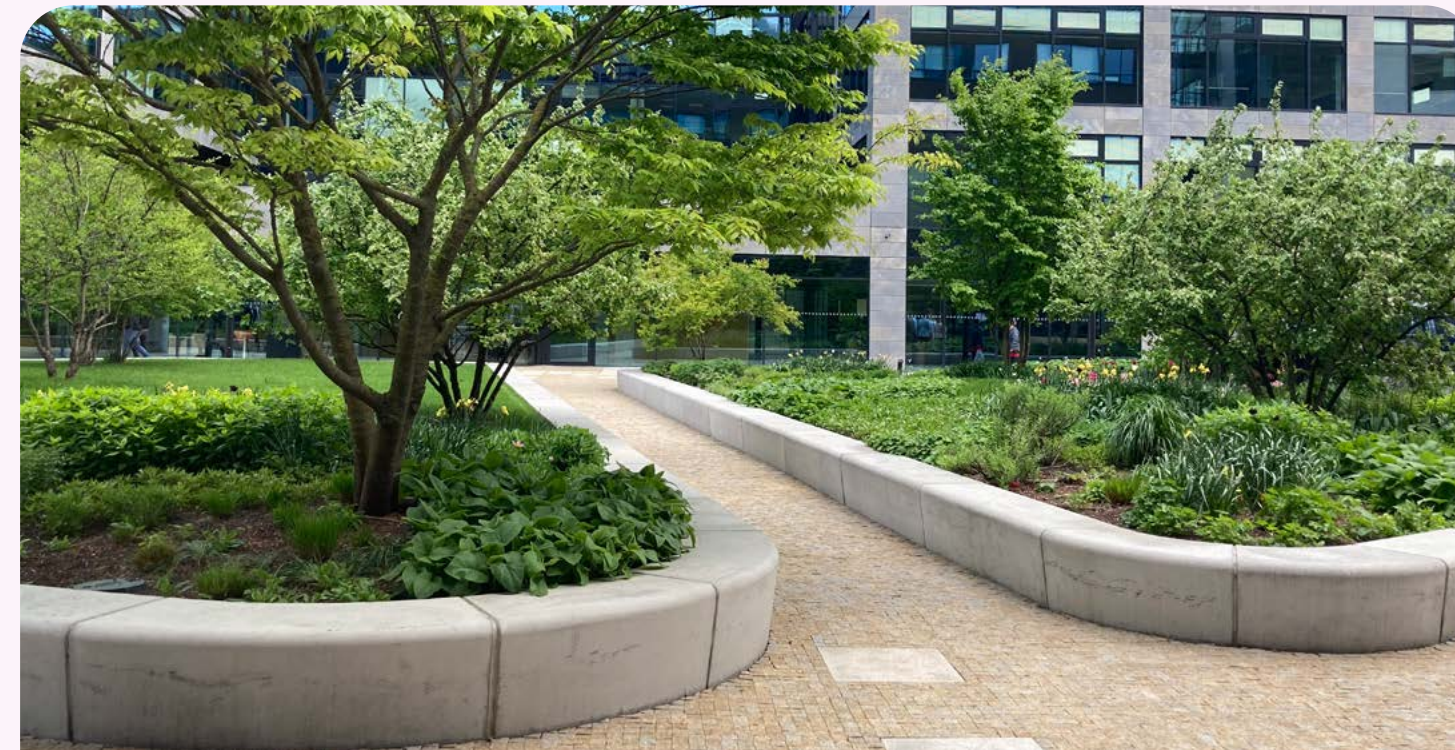
Podpora smysluplného využití zanedbaných, opuštěných nebo problematických míst s placemakingovým potenciálem, jejich oživení a integrace do městského prostředí prostřednictvím výdejních boxů a kvalitně navrženého veřejného prostoru.

Kultivace okolí boxu

Toto jsou ukázky preferovaných objektů, které je vhodné v prostoru s výdejním boxem kombinovat. Je možné přijít s řadou dalších prvků.

Celoročně pohledově atraktivní rostliny

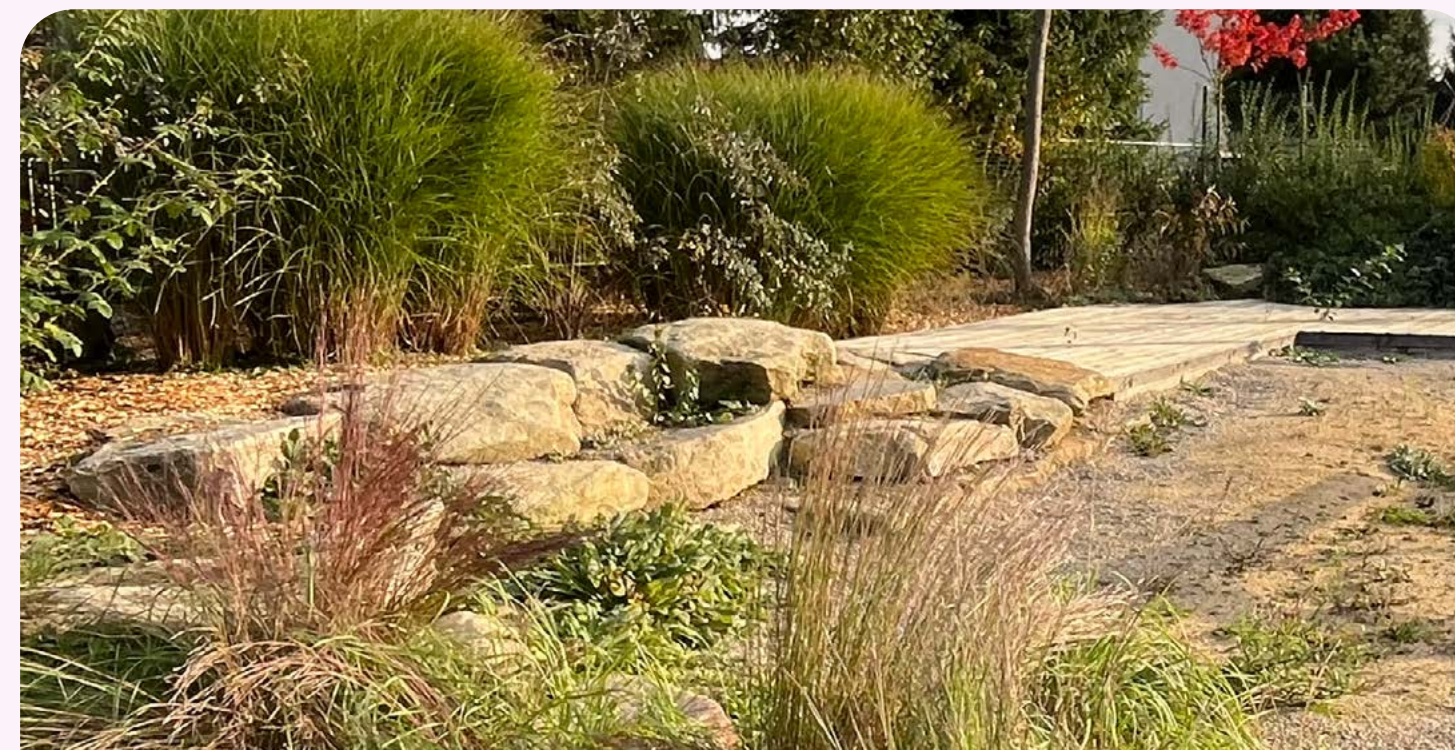
Drobné keře

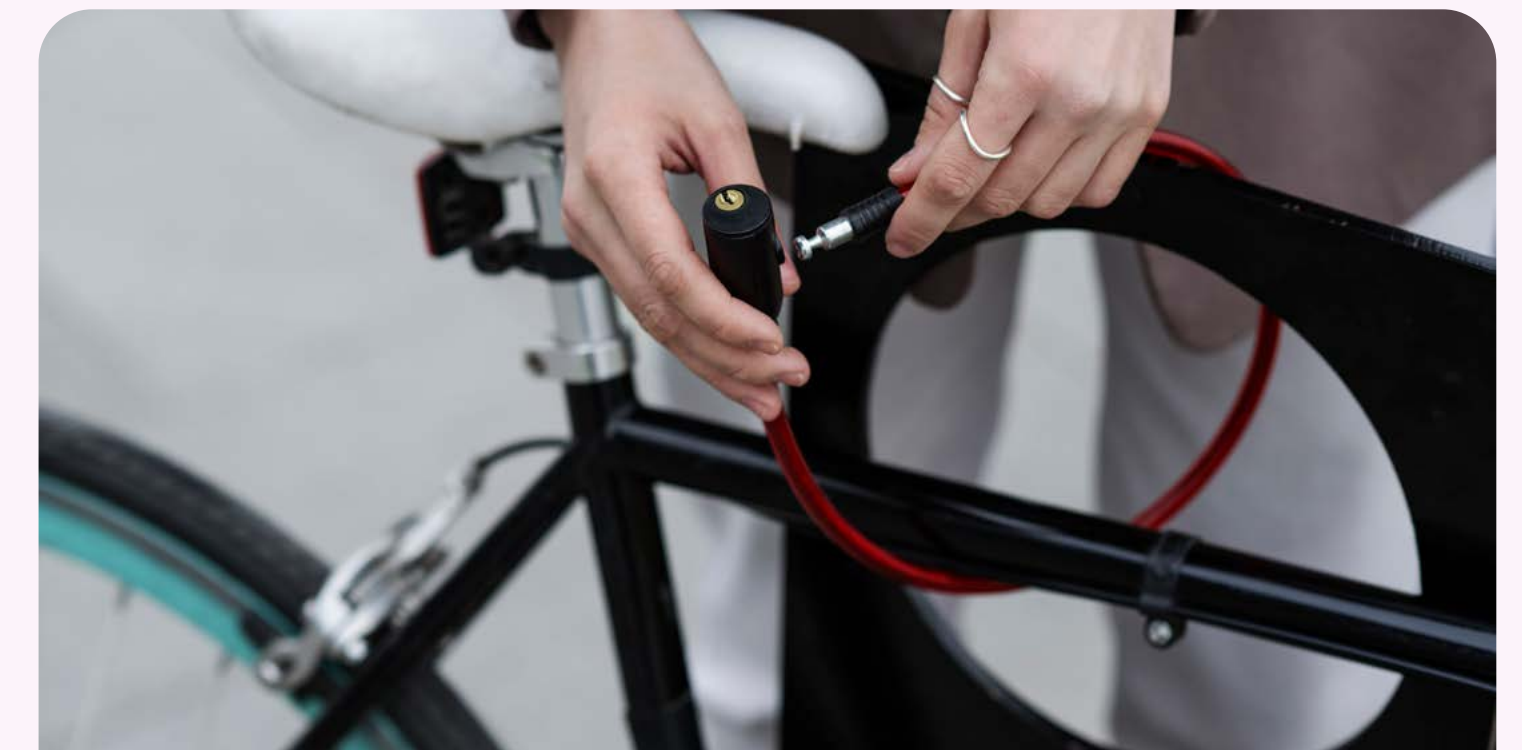
Posezení a další mobiliář, sloupky apod.

Městský infopanel nebo vývěska místních spolků

Alternativní prvky pro posezení a/nebo hru

Nabíječka a stojany na kola

Spolupráce

Město může vytvořit také vlastní program integrace výdejních boxů k odpadovým stáním nebo zastávkám MHD.

O co jde?

Kontejnery na tříděný a komunální odpad jsou již rozmístěny v optimální frekvenci a slouží všem obyvatelům. Proto dává smysl k nim přidružit další užitečné služby, jako jsou výdejní boxy, čímž dojde ke kultivaci tohoto veřejného prostoru.

Zastávky MHD jsou optimální, protože mají skvělou obslužnost pro pěší a vytváří potenciál pro distribuci zásilek s využitím vozů MHD. Ve Švýcarsku funguje model drobných příspěvků pro cestující, kteří chtějí cestou vzít balíček z jednoho boxu do druhého, což šetří zdroje, nezatěžuje dopravu a je šancí na drobný přivýdělek pro obyvatele místa.

Integrace k odpadovým stáním nebo zastávkám MHD

Jaký je princip?

Město ve spolupráci s dodavatelem zajistí kultivaci odpadových stání, výměnou mu poskytne snížený nájem a zůstane majitelem konstrukce, do které může být po smluvené době vysoutěžen nový dodavatel.

Zásadní je dostatečný prostor okolo odpadových stání, aby nevznikla zbytečná bariéra navíc nebo nedošlo k blokaci výhledu na křižovatce apod. Zhotovitel těchto konstrukcí následně bude na určitou dobu osvobozen od placení nájmu za vlastní výdejní boxy, takže se mu investice vyplatí.

Město také může vysoutěžit design specifických vybraných zastávek MHD, které městský architekt vytipuje jako vhodné na základě strategického přístupu k umístění všech boxů.

Město může zapojit občany do doručování zásilek mezi zastávkami výměnou za drobnou odměnu.

Tím se sníží dopravní i ekologická zátěž. Tento princip funguje ve Švýcarsku a testuje ho také Jihomoravský kraj.

Jak má město postupovat?

Město vypíše veřejné výběrové řízení a vysoutěží dodavatele, který se bude na projektu podílet.

Následně vyvine design ve spolupráci s dodavatelem, výrobcem a městským architektem. Měl by navazovat na koncepci ostatního mobiliáře ve městě.

UPOZORNĚNÍ

Pokud bude dodavatelem e-shop, je nutné smluvně ošetřit, že bude umožňovat sdílení boxu pro doručování a zabrání se monopolizaci a poškození konkurenčních e-shopů. Žádný dodavatel nesmí systémově omezit konkrétní e-shopy nebo výrobce.

Smlouvy s developery

O co jde?

Město může do smluv s developery, kteří plánují výstavbu, zapracovat požadavek na umístění výdejního boxu do fasády nebo interiéru. Tím se sníží počet nedoručitelných zásilek, které zatěžují životní prostředí.

Jaký je princip?

Týká se to zejména bytových domů. Přednost má vždy umístění výdejního boxu v interiéru, zvláště v hustě zastavěných oblastech. Umístění uvnitř domu snižuje počet nedoručitelných balíčků a zároveň zajišťuje maximální komfort pro uživatele.

Jak má město postupovat?

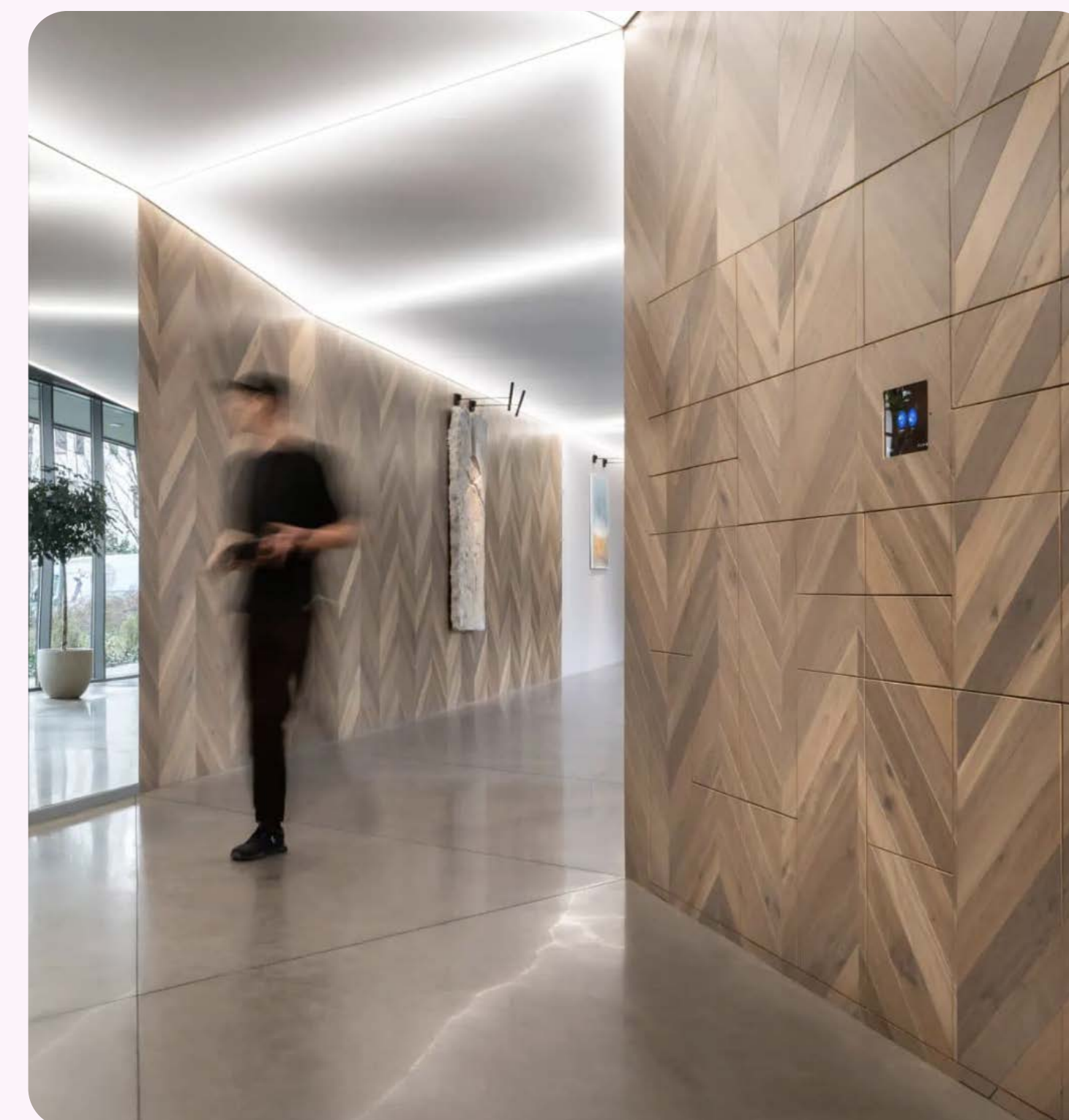
Ve spolupráci s právníky město upraví smluvní podmínky pro novou bytovou výstavbu a vyřeší tím situaci do budoucna.

Proč řešíme i soukromé interiéry?

Přibližně 20–30 % balíčků do ruky se nepovede doručit napoprvé, což při 200 milionů objednávek ročně představuje velkou zátěž na dopravu i životní prostředí. Balíky do ruky jsou oblíbené a je dobré s nimi počítat do budoucna. Boxy v bytových domech mohou snížit objem dopravy a podpořit růst e-commerce i dalších služeb, jako je ukládání věcí nebo recommerce.

Vhodné je také zvážit požadavek na cyklodoručování nebo jiný ekologický způsob dopravy zásilek v citlivých lokalitách.

Zdroje

KADLAS, Jan. Pravidla pro umístování výdejních boxů na území hl. města Prahy. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, Sekce detailu města, Kancelář veřejného prostoru, 2025.

ŽITŇANSKÝ, Roman; NOVÁČEK, Oto. Manuál veřejných priestorov: Princípy a štandardy balíkomatov. Bratislava: Metropolitný inštitút Bratislavy, 2025.

BATTISTI, Simon; ZUZULA, Jakub. Konference Pěšky městem. Prezentace výsledků výzkumů a testování, 2023.

BELLIS, Mary. The History of Vending Machines [online]. Aktualizováno 29. 4. 2025 [cit. 5. 5. 2025]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/the-history-of-vending-machines-1992599>

BRAGA, Anthony A.; Bond, Brenda J. Policing Crime and Disorder Hot Spots: A Randomized Controlled Trial. *Criminology* 46. 2008.

ČTK. Liberec chystá pravidla pro výdejní boxy. Chce omezit dopravní problémy [online]. *Liberecký deník*, 9. 4. 2025 [cit. 5. 5. 2025]. Dostupné z: https://liberecky.denik.cz/zpravy_region/liberec-pravidla-vydejni-boxy-doprava-duben-2025.html

FULLEROVÁ, Veronika Rút; VALENOVÁ, Anna Marie; DRÁPALOVÁ, Kristýna; BEDNÁR, Peter a kol. Kuchařka kultivace českých měst. Brno, vyd. 1. 2023. Dostupné z: https://veronikarut.com/wp-content/uploads/2023/04/Veronika_Rut_Fullerova_a_kolektiv_Kucharka_kultivace_ceskych_mest_04_04_2023.pdf

GERLICH, Leoš. Bude Česko nejlepší i ve výdejních boxech? [online]. LinkedIn, 2025 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: <https://tinyurl.com/mrsyy9km>

HILLNHÜTTER, Helge. Stimulating urban walking environments – Can we measure the effect? *SAGE Journals*, 2021. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/23998083211002839>

KELLING, George; COLES, Catherine. *Fixing Broken Windows: Restoring Order and Reducing Crime in Our Communities*. Simon and Schuster, 1997. ISBN 0-684-83738-2.

LORENC, T., CLAYTON, S., NEARY, D., WHITEHEAD, M., PETTICREW, M., THOMSON, H., CUMMINS, S., SOWDEN, A. a RENTON, A. Crime, fear of crime, environment, and mental health and wellbeing: mapping review of theories and causal pathways. *Health & Place*, 2012, 18(4), s. 757-765. ISSN 1353-8292. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2012.04.001>

Zdroje

MILY TECH. Navigating Regulatory Challenges and Parcel Locker Networks: Examples and Strategies [online]. 26. 1. 2024 [cit. 5. 5. 2025]. Dostupné z: <https://www.milytech.com/blog/navigating-regulatory-challenges-and-parcel-locker-networks-examples-and-strategies>

MINT INNOVATIONS. Revolutionizing the Delivery: Brief History of Parcel Lockers [online]. 01. 05. 2023 [cit. 5. 5. 2025]. Dostupné z: <https://blog.mint-innovations.com/brief-history-of-parcel-lockers/>

Odbor stavebního řádu. Výdejní boxy: Metodické doporučení. Září 2023. Dostupné z: <https://mmr.gov.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/stanoviska-a-metodiky/uzemni-rozhodovani-a-stavebni-rad/vydejni-boxy>

Odbor živností a spotřebitelské legislativy. PRO INFORMACI – Umístění výdejních boxů lze regulovat prostřednictvím tržního řádu [online]. Publikováno 15. 1. 2025 [cit. 5. 5. 2025]. Dostupné z: <https://mpo.gov.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/aktualni-informace/pro-informaci--umisteni-vydejnich-boxu-lze-regulovat-prostrednictvim-trzniho-radu--285536/>

SENNETT, Richard. Architektura a veřejný prostor: texty o moderní a současné architektuře IV. Vyd. 1. Editor Petr Kratochvíl. Praha: Zlatý řez, 2012, 164 s. ISBN 978-80-903826-4-0.

SCHENKOVÁ, Markéta. Výdejní boxy hyzdí ulice či svatá místa, v Karviné je omezí. Úřady uvedly, odkud musí pryč [online]. CNN Prima News, 24. 4. 2025 [cit. 5. 5. 2025]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/spor-o-vydejni-boxy-v-karvine-hyzedi-ulice-mesto-pristoupi-k-regulaci-472700>

SYROVÝ, Květoslav. Město žije a prosperuje tam, kde se dobře chodí. Pěšky městem, 2021.

VAKULENKO, Yulia. Parcel Locker Policy: Review and Future Directions. [online]. Lindholmen Science Park, 2023. Dostupné z: <https://aster.lindholmen.se/sites/default/files/2023-10/parcel-locker-policy-report.pdf>

VOCHOZKOVÁ, Tereza Rozálie. Přibývající výdejní boxy vyvolávají diskuze o jejich umístění i vzhledu [online]. Česká televize, 29. 12. 2024 [cit. 5. 5. 2025]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/pribyvajici-vydejni-boxy-vyvolavaji-diskuze-o-jejich-umisteni-i-vzhledu-356647>

WOLF, Kathleen. Crime & Public Safety. 2010, Dostupné z: https://depts.washington.edu/hhwb/Thm_Crime.html

Autoři

MgA. Veronika Rút, Ing. arch. Jan Kadlas a kolektiv autorů

Všichni autoři (abecedně):

Ing. arch. Hana Chalupská (A8000)

MgA. Jaroslav Juřica (CHYBIK + KRISTOF)

Ing. arch. Jan Kadlas (Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy)

MgA. David Karásek (mmcité – tržní konzultace)

Ing. arch. Tom Kozelský (KOGAA)

MgA. Veronika Rút (Naše kultivovaná města)

Ing. arch. Petr Štefek

Petr Velička

Metodika regulace výdejních boxů v obcích – tržní řády, tým Urban legal, advokátní kancelář s.r.o.:

Mgr. et Mgr. Jan Sedláček

Mgr. Maroš Sovák

Mgr. Kateřina Tvrdoňová

Aneta Jemelíková

Poděkování:

Ing. arch. Roman Žitňanský a Metropolitný inštitút Bratislavy

Clever Maps

Layout a texty:

MgA. Veronika Rút

Grafický design:

MgA. Karolína Petřů

Ilustrace:

MgA. Karolína Petřů

Stylistická korektura:

MgA. Kateřina Přidalová

Gramatická korektura:

Magdaléna Dudešková

Fotografie:

Jakub Adamus, Blocks Smart Lockers,

Jindřich Gubiš, Jaroslav Juřica, MAUKŠ

Interier Design, Městský obvod Pardubice II,

Karolína Petřů, Lukáš Polický, Veronika Rút,

Aleš Stuchlík, Petr Štefek

Font:

Rumiko Clear

Publikaci vydal neziskový spolek

Naše kultivovaná města, z. s.

Elektronicky vydaná publikace, 1. vydání. Květen 2025.

Jakékoli užití tohoto dokumentu nebo jeho částí vyžaduje

písemný souhlas autorů. Publikace je neprodejná

a je ke stažení zdarma na webu [kultivovanamesta.cz](https://www.kultivovanamesta.cz)

© 2025 Veronika Rút, Jan Kadlas. Všechna práva

vyhrazena.

Autoři

Na této publikaci se podíleli zástupci osmnácti měst napříč republikou:

Česká Třebová, městský architekt:

Ing. arch. Štěpán Eliáš

České Budějovice:

Michal Šebek

Mgr. Tomáš Kubeš

Martina Dětáková

Hradec Králové, odbor hlavního architekta:

MgA. Šárka Dlouhá

Ing. arch. Veronika Vobořilová

Jablonec nad Nisou, kancelář architektury města:

Ing. arch. Pavlína Müllerová

Ing. arch. Petra Hušková

Jičín, městský architekt:

Ing. arch. Radek Jiránek

Karlovy Vary, kancelář architektury města:

Ing. arch. Kateřina Fišerová

Kopřivnice, městský architekt:

Ing. arch. Jan Kraut

Liberec, kancelář architektury města:

Ing. arch. Zuzana Koňasová

Městská část Brno-střed:

Bc. Petr Štika, MBA, LL.M.

Nové Město na Moravě:

Bc. Lenka Procházková

Olomouc, kancelář architekta města:

Ing. arch. Eva Bomberová

Pardubice, odbor hlavního architekta

Ing. arch. Aleš Rejský

Ing. arch. Pavla Sommerschuh

Příbram, městský architekt:

Ing. arch. Josef Tlustý

Roztoky:

Mgr. Zuzana Šrůmová

Slavkov u Brna:

Bc. Veronika Slámová

Marie Jedličková

Tábor, kancelář architekta města:

MSc. Arch. Kateřina Čechová

Ústí nad Labem, oddělení kanceláře architekta města:

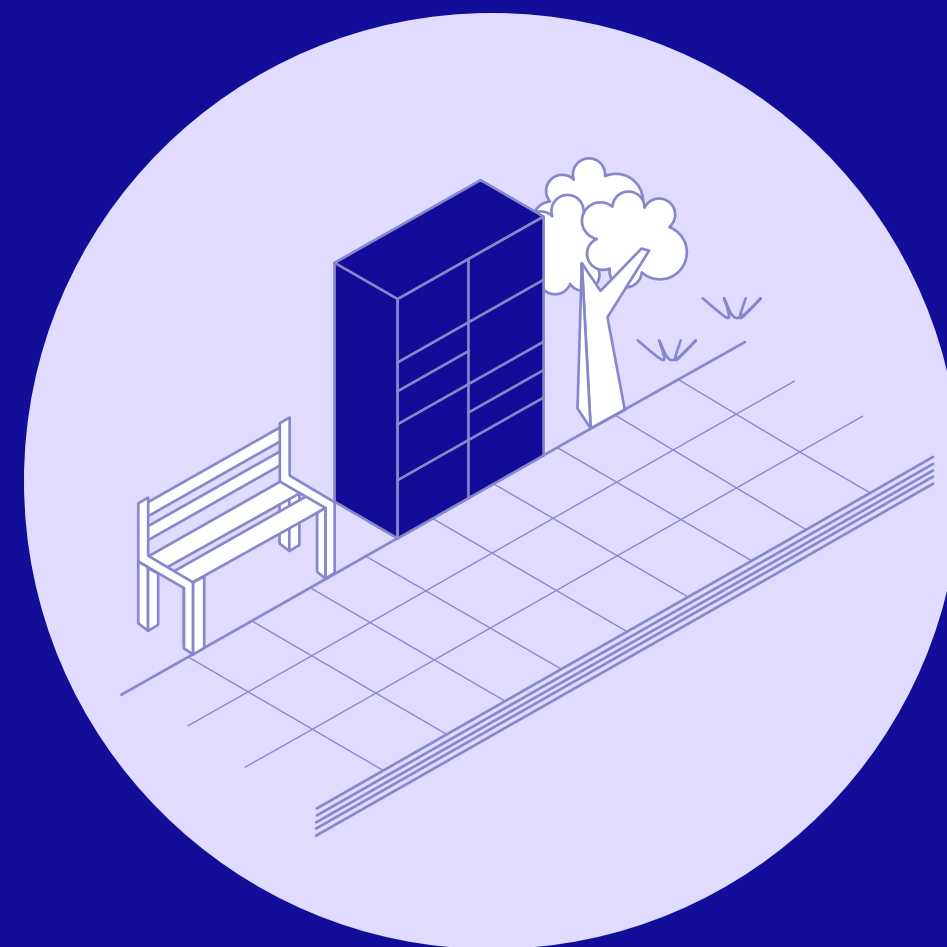
Ing. arch. Zuzana Šikulová

Eliška Pixová, DiS.

Ing. arch. Kristina Magasaniková

Ústí nad Orlicí, městská architektka:

Ing. arch. Petra Coufal Skalická

Naše kultivovaná města

*Místo, kde žijeme, nám může sílu dávat, nebo naopak vzít.
My se staráme o to, aby nás města dělala silnějšími.*

Kultivovanamesta.cz